

Právnická firma
roku 2012–2016

S Vámi po celém světě

Smlouva o přepravě a smlouva zasilatelská při transportu zboží.

JUDr. Alice Kubová Bártková, M.E.S. | Platněřská 2, Praha 1 | 12.10.2017

Obsah

1

Smlouva o přepravě a věci smlouva zasilatelská - základní náležitosti a rozdíly, vymezení vůči smlouvě o provozu dopravního prostředku, popř. nepojmenované, včetně zasílatele jako dopravce.

2

Práva a povinnosti stran

2.1 Smlouva o přepravě

2.2 Smlouva zasilatelská

2.3 Smlouva o provozu dopravního prostředku

3

Převzetí zásilky k přepravě, nakládka a vykládka

4

Odpovědnost za škodu na zásilce dle čl. 17 CMR a čl. 29 CMR, rozsah náhradové povinnosti, reklamace a uplatnění škody, oprávněná osoba

Smlouva o přepravě věci a smlouva zasílatelská

Smlouva o přepravě věci (§2555 OZ)

- Závazek dopravce **přepravit**
- Věc jako zásilku
- Z místa odeslání
- Do místa určení
- Závazek odesílatele zaplatit přepravné

Smlouva zasílatelská (§2471 OZ)

- Závazek zasílatele **obstarat** přepravu
- Zásilky
- Vlastním jménem
- Na účet příkazce
- Z určitého místa
- Do určitého jiného místa
- Případně závazek zasílatele obstarat nebo provést úkony s přepravou související
- Závazek příkazce zaplatit zasílateli odměnu

- **Jedná-li zá přejímací sazbu – v české judikatuře nejisté, ale: řešení přes přiměřenou aplikaci smlouvy komisionářské neoznačí-li dopravce**

Smlouva o přepravě věci a smlouva zasílatelská

ZASÍLATEL

PŘÍKAZCE

DOPRAVCE

Smlouva o přepravě věci a smlouva o provozu dopr. prostředku

Smlouva o přepravě věci (§2555 NOZ)

- Závazek dopravce **přepravit**
- Věc jako zásilku
- Z místa odeslání
- Do místa určení
- Závazek odesílatele zaplatit přepravné

Smlouva o provozu dopr. prostředku (§ 2582 NOZ)

- Závazek provozce přepravit
- Náklad určený objednatel
- A za tím účelem **vykonat alespoň jednu předem určenou cestu (voyage nebo trip charter)** – identifikace cest
- Nebo **vykonat ve smluvené době větší počet cest**, jak to objednatel určí (**time charter**) – identifikace doby
- **Identifikace dopravního prostředku**, alespoň druhově
- Závazek objednatel zaplatit provozci odměnu

Smlouva o přepravě věci a smlouva o provozu dopravního prostředku (NS ČR sp.zn. 23 Cdo 5279/2009)

DOPRAVCE

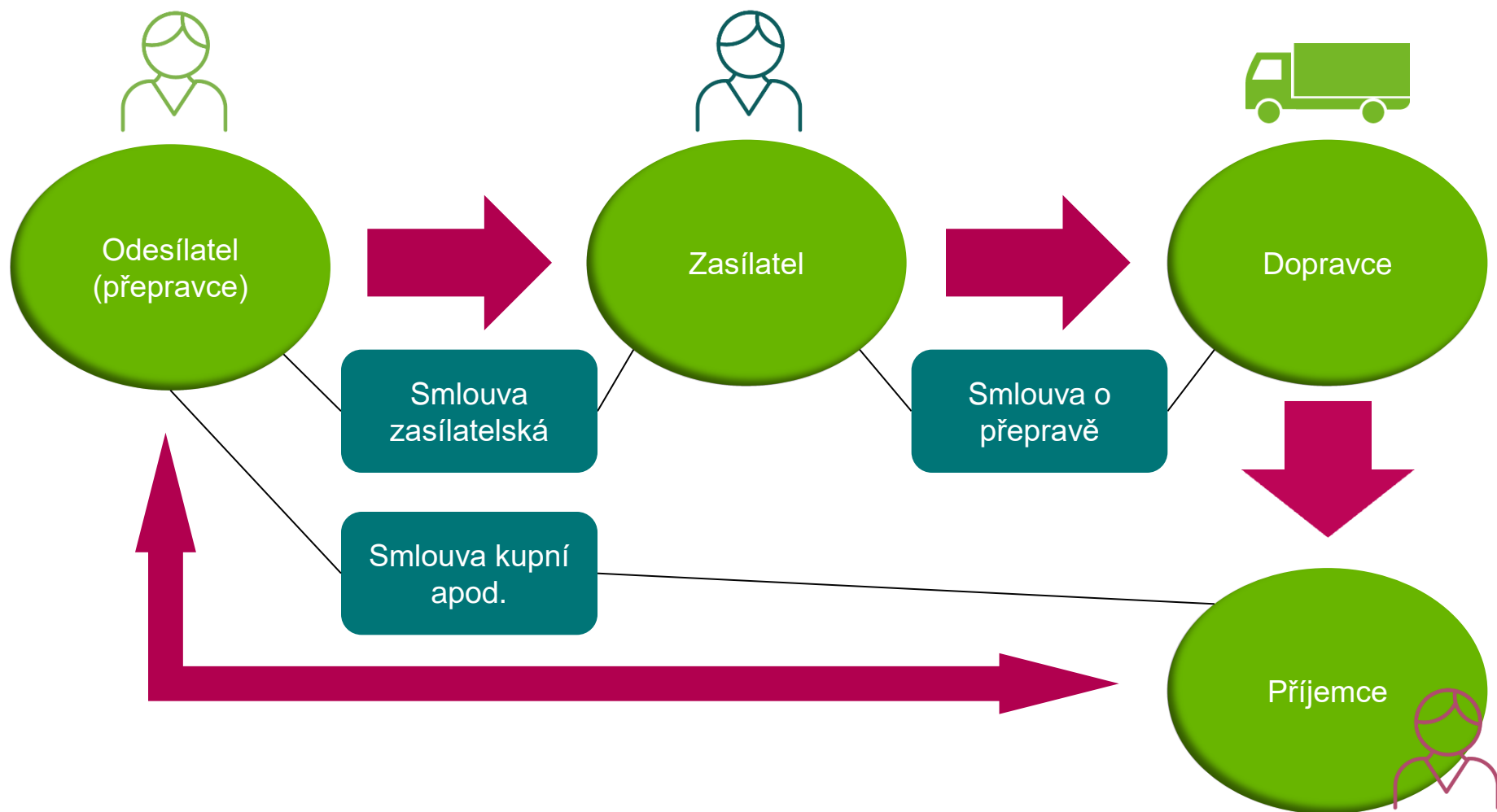
ZBOŽÍ

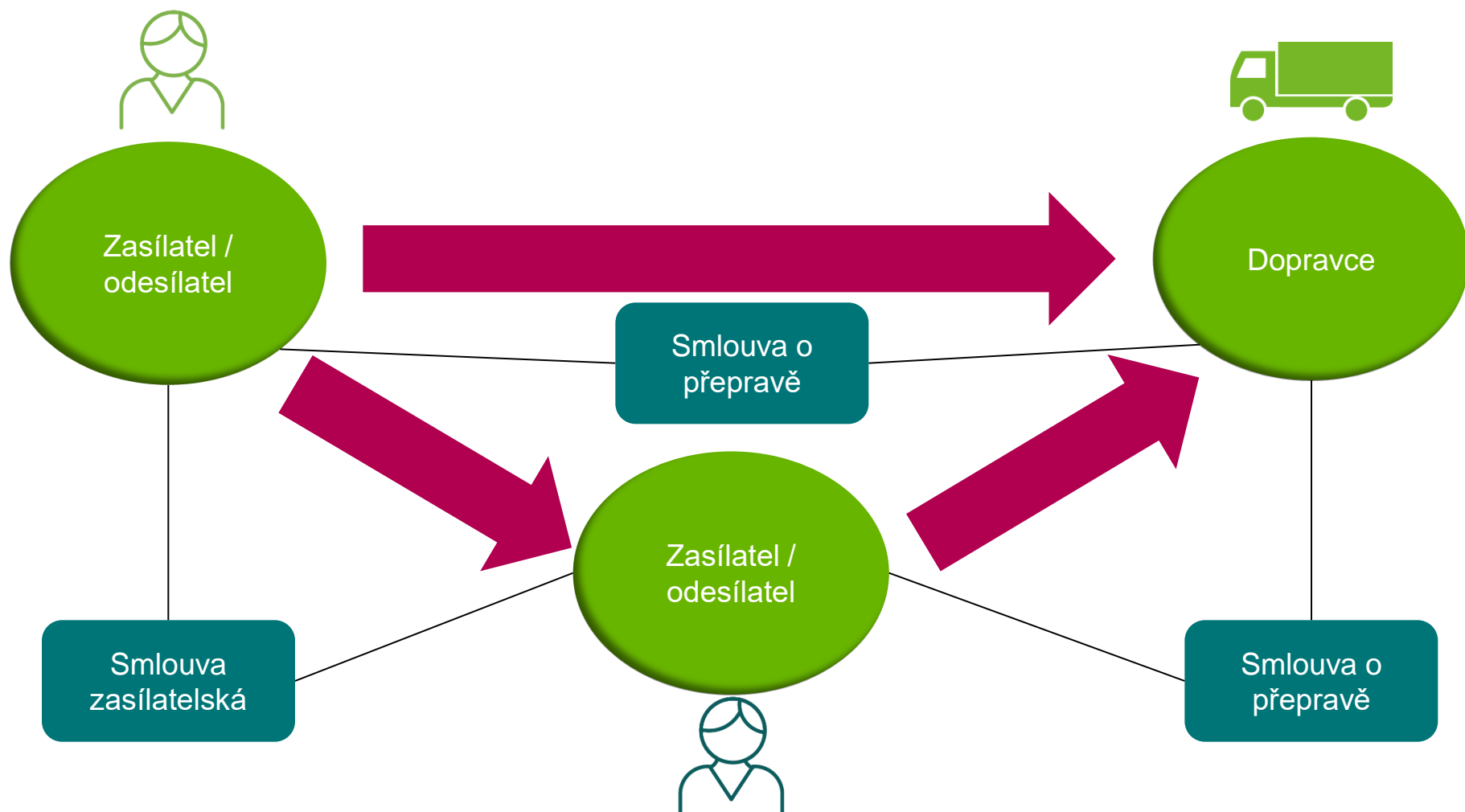
DOPRAVCE

Logistický řetězec a jeho subjekty

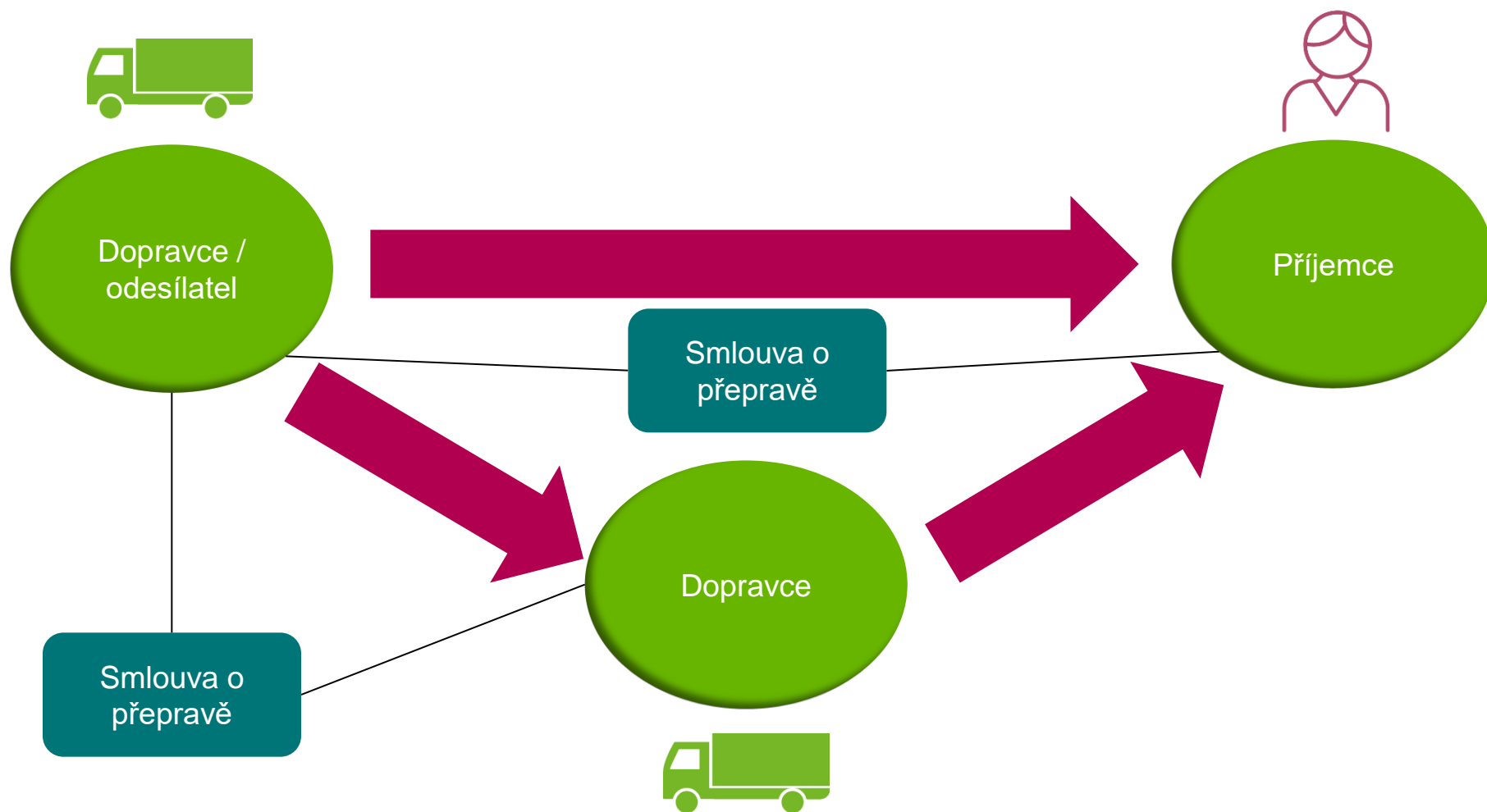

Logistický řetězec a jeho subjekty

Logistický řetězec a jeho subjekty

Nejčastější nešvary smluv na přepravu

Záměr uzavřít smlouvu o přepravě

Ale: často není ani druhově určena zásilka (je určeno jen např. 5 kartonů, tedy jen druh a počet obalových jednotek, bez určení druhu zásilky)

Výsledek: není uzavřena zamýšlená smlouva o přepravě, ale spíše smlouva nepojmenovaná, popř. o provozu dopravního prostředku

Důsledek: subjekt zajišťující přepravu buď vůbec (jako dopravce) nebude odpovídat za škodu na zásilce během provádění přepravy, popř. nebude odpovídajícím způsobem pojištěn. Viz. dále

Doporučení: věnovat péči samotnému uzavření smlouvy a jejímu obsahu dostatečně předem!!! Ideálně lze předem řešit uzavřením rámcové smlouvy a tam, kde to není možné, alespoň užíváním obchodních podmínek. U specifických jednorázových přeprav pak jasné písemné individuální smlouvy.

Další důležité náležitosti smluv na přepravu

Smlouva o přepravě věci

- Termín nakládky a vykládky
- Výše přepravného nebo způsob jejího určení
- Určení zda v přepravném jsou již zahrnuty výlohy a popř. jaké nebo že výlohy se hradí nad jeho rámec
- Určení povinností ve vztahu k nakládce, uložení a zajištění zásilky na vozidle a k vykládce; přepravní dokumenty
- Povinnost pojištění odpovědnosti
- Otázky možnosti dalšího dopravce nebo jeho zákaz apod.
- Popř. určení hodnoty zásilky, zvláštního zájmu na dodání, zvýšení limitů odpovědnosti apod.

Smlouva zasilatelská

- Termín nakládky a vykládky
- Úprava povinností (zasílatele) ve vztahu k nakládce, vykládce, popř. balení apod.
- Další příp. požadované činnosti jako úprava celních služeb apod.
- Povinnost pojištění odpovědnosti, popř. i zbožového (přepravního) pojištění
- Práva a povinnosti stran ve vztahu k vystavování přepravní dokumentace
- Úprava odměny, včetně úpravy nákladů na obstarání přepravy (např. určením jejich maximální výše apod.)
- Otázky samovstupu či jinak odpovědnosti i za samotnou přepravu atd.

Práva a povinnosti stran - zasílatel

Zasílatel

- zasílatel **obstarává** provedení přepravy
- přepravu provést může ale i sám (neodporuje-li to zasílatelské smlouvě), v takovém případě jde o tzv. **samovstup** zasílatele do postavení dopravce a v tomto směru pak odpovídá jako dopravce
- je povinen ujednat způsob a podmínky přepravy s vynaložením **potřebné péče**, aby co nejlépe vyhovovaly zájmům příkazce, které jsou zasílateli známy
- bez zbytečného odkladu příkazce upozornit na jeho nesprávné nebo neúplné pokyny, popř. vyžádat jejich doplnění či doplnění dokladů
- má ze zákona k zásilce, dokud s ní může nakládat nebo dokud má listiny opravňující jej se zásilkou nakládat, **zástavní právo** k zajištění dluhů ze smlouvy
- je povinen nechat zásilku pojistit, jen bylo-li to s příkazcem ujednáno nebo příkazcem mu uloženo

Práva a povinnosti stran - zasílatel

- Na zasílatelskou smlouvu se podpůrně použije i ustanovení o smlouvě komisionářské: § 2461 ObčZ: „**Neuvede-li komisionář /zasílatel/ ve zprávě o provedení příkazu osobu, s níž na účet komitenta /příkazce/ uzavřel smlouvu, může komitent /příkazce/ uplatnit svá práva proti samotnému komisionáři /zasílateli/.**“ Podle judikatury nepostačuje uvedení dopravce v NL CMR.
- Je povinen při **vzniku škody na zásilce během přepravy tuto vymáhat po dopravci** a to svým jménem, na účet příkazce. (§2466 OZ: Neplní-li třetí osoba povinnost ze smlouvy, kterou s ní komisionář /zasílatel/ uzavřel, vymůže komisionář /zasílatel/ na účet komitenta /příkazce/ splnění této povinnosti. Právo, které tomu odpovídá, může komisionář /zasílatel/ komitentovi /příkazci/ postoupit, pokud s tím komitent souhlasí.)
- je povinen podat příkazci zprávu o podstatné škodě hrozící nebo vzniklé na zásilce, jakmile se o tom dozví, jinak nahradí škodu tím způsobenou
- při bezprostředně hrozící podstatné škodě na zásilce může zásilku prodat (svépomocný prodej), není-li čas získat pokyny příkazce nebo ten je s nimi v prodlení
- **Úkolem dopravce je zboží dopravit, úkolem zasílatele může pak být zajistit v přepravním řetězci pro svého příkazce vše potřebné k tomu, aby se zásilka dostala od odesílatele k příjemci bez jeho starostí**

Práva a povinnosti stran – zasílatel příklad praxe

Žalobkyni vznikla škoda, za níž odpovídá žalovaná, jestliže bylo nesporné, že účastníci uzavřeli na základě zasílatelského příkazu žalobkyně ze dne 6. 3. 1995, přijatého žalovanou, **zasílatelskou smlouvu**, podle níž se žalovaná zavázala zajistit pro žalobkyni přepravu zásilky zboží pro výstavu S. – 95 B. do 4. 5. 1995, a žalobkyně zásilku v určeném termínu neobdržela. Odvolací soud stejně jako soud prvního stupně dovodil, že porušení povinnosti žalovanou ze závazkového vztahu ve smyslu ustanovení § 603 odst. 1 obchodního zákoníku (dále jen obch. zák.) je dáno tím, že **žalovaná při zajištění přepravy nepostupovala s odbornou péčí, jejíž součástí bylo** ve smyslu § 602 odst. 1 obch. zák. **upozornit žalobkyni na zjevnou nesprávnost resp. neúplnost jejích pokynů k přepravě, jestliže část zásilky obsahující potravinářské zboží neměla dostatečné doklady pro dovoz na území států Evropské unie, neboť žalované byl dodán jen veterinární atest dopravovaného zboží vydaný Městskou veterinární správou v B., jež byl nedostačující pro dovoz zboží do místa určení. Podle § 603 odst. 1 obch. zák. bylo povinností žalované jako zasílatele sjednat způsob a podmínky přepravy tak, aby odpovídaly co nejlépe zájmu příkazce, a to nejen při uzavírání smlouvy s dopravcem, ale i při zajišťování ostatních podmínek přepravy. Uzavřel, že v příčinné souvislosti s porušením těchto povinností vznikla žalobkyni škoda, za níž žalovaná odpovídá podle § 603 odst. 2 a § 373 a násl. obch. zák. (NS ČR sp.zn. 32 Odo 36/2004 z 27.1.2005.)**

Práva a povinnosti stran - dopravce

Doprovce

- dopravce přepravu **provádí**, a i de facto vykonává
- je povinen provést přepravu do místa určení **s odbornou péčí** a v ujednané době – nebyla-li ujednána, pak bez zbytečného odkladu
- přepravu může provést **i pomocí dalšího dopravce/dalších dopravců** – odesílateli však odpovídá, jako kdyby přepravu prováděl sám (to samé platí i o jiných osobách použitých dopravcem pro přepravu)
- je **odborníkem na přepravu, nikoliv na zásilky jako takové (zbožiznalcem)**
  - před započítím s přepravou je v případě mezinárodní silniční přepravy nákladu za úplatu povinen přezkoumat správnost údajů v nákladním listě o zásilce a dále i (pouze) zjevný stav zásilky a jejího obalu
- přepravu provádí na své vlastní náklady (není-li sjednáno jinak) – problematický je ale výklad úpravy přepravného zda již zahrnuje i výlohy či nikoliv – spíše ne, ale doporučuje se přesně řešit ve smlouvě
- má právo na zaplacení přepravného za provedení přepravy

Práva a povinnosti stran - dopravce

- při bezprostředně hrozící podstatné škodě na zásilce může zásilku na účet odesílatele prodat (svépomocný prodej), není-li čas získat pokyny odesílatele nebo ten je s nimi v prodlení
- Je-li osoba oprávněná vyzvednout zásilku v prodlení s vyzvednutím věci déle než šest měsíců, může dopravce věc na účet této osoby prodat.
- je povinen podat odesílateli zprávu o škodě vzniklé v průběhu přepravy na zásilce, jinak nahradí škodu tím způsobenou
- má v případě přeprav podléhajících Úmluvě CMR výslovně právo na náhradu výloh vzniklých mu vyžádáním nebo provedením pokynů odesílatele, nevzniknou-li jeho zaviněním
- Dopravce má k zásilce, dokud s ní může nakládat, **zástavní právo** k zajištění dluhů vyplývajících ze smlouvy. Toto má přednost před zástavním právem zasílatele.
- **Na rozdíl od zasílatele nezahrnuje zásadně jeho odborná péče povinnost zkoumat pokyny odesílatele, jím předané doklady apod. Není-li tak sjednáno ve smlouvě, neprovádí ani nakládku a vykládku. A ani jiné činnosti související s přepravu, nad rámec samotného provedení přepravy.** Pozor ale: existují i opačné publikované názory. (Např. tzv. červený komentář C.H.Beck ke smlouvám o přepravě, s nimiž se neztotožňují. Stírají totiž rozdíl ve vztahu ke smlouvě o přepravě, doporučují mezinárodní úpravě a mezinárodnímu srovnání, stejně jako rozsahu činnosti dopravce dle základního ustanovení.)

Práva a povinnosti stran - provozce

Provozce dopravního prostředku

- Provozce zajistí způsobilost dopravního prostředku k smluvené cestě, jeho použitelnost pro dohodnutou přepravu a opatří dopravní prostředek způsobilou posádkou a pohonnými hmotami a dalšími potřebnými věcmi.
- v případě time charteru je důraz kladen na způsobilost dopravního prostředku k uskutečnění daných cest po sjednanou dobu; v případě trip charteru je kladen důraz na samotné cesty, které jsou předem ve smlouvě určeny a způsobilost pro ně.
- Svou povahou a důsledky má dle judikatury spíše blíže ke smlouvě nájemní nežli ke smlouvě o přepravě.
- Ze starší judikatury k obch. zák se podává, že provozce spíše neodpovídá za náklad po dobu přepravy, splnil-li řádně své shora popsané povinnosti – problematický je ale nově § **2585 NOZ**: „Přejímá-li provozce k přepravě náklad, použije se pro určení práv a povinností stran **přiměřeně ustanovení upravující smlouvu o přepravě, pokud to povaha smlouvy o provozu dopravního prostředku připouští.**“ Máme za to, že bude aplikovatelné spíše na trip charter. Doporučuje se ale spíše jasně řešit ve smlouvě.

Provozce versus dopravce – příklad z praxe I.

Žalovaná objednala **svoz a rozvoz** zásilek systému přepravní společnosti A, s datem přistavení vozidla 1. 7. 2004 – 31. 12. 2004, čas přistavení vozidla 06.00 hod., místo přistavení vozidla „pobočka společnosti A na přesně uvedené adrese“, typ vozidla Renault a s uvedením SPZ vozidla, za dohodnutou smluvní cenu o určené výši a splatnosti. Tato objednávka byla podepsána dopravcem, tj. žalobkyní, a objednatelem, tj. žalovanou. Odvolací soud dospěl k závěru, že mezi stranami byla uzavřena smlouva o provozu dopravního prostředku. A to na rozdíl od soudu prvního stupně, který na věc aplikoval ustanovení smlouvy o přepravě.

(NS ČR sp.zn. 23 Cdo 4654/2010)

Provozce versus dopravce – příklad z praxe II.

Pro odesílatele podstatně závažnější negativní dopad měl případ řešený před německým soudem **OLG Düsseldorf v případě rozsudku ze dne 5.10.2016, sp.zn. I-18 U 135/15**

„1. Namítá-li příjemce příkazu, že byl pro objednatele činný jako provozce vozidla, je objednatel nebo ten, kdo uplatňuje a dovolává se nároků ze smlouvy o přepravě, povinen v jednotlivostech vylíčit uzavření smlouvy o přepravě a popř. ji prokázat.

2. Jestli má být smluvní vztah podřazen smlouvě o přepravě nebo smlouvě o provozu dopravního prostředku, je třeba posuzovat podle okolností konkrétního případu.“

Provozce versus dopravce – příklad z praxe II.

Skutkový stav:

- Společnost **M** pověřila společnost **P** přepravit náklad s náradím z A do B. Zboží mělo být vyzvednuto dne X, ale dodáno po víkendu dne Y.
- **P** a žalovaný **Ž** byli v obchodním vztahu. Žalovaný **Ž** zaměstnával pana **N**.
- Vyúčtování mezi P a žalovaným Ž probíhalo podle ujetých km a provedených jízd a to pravidelně měsíčně.
- **N** zaparkoval na odstavné ploše v areálu **Ž** svůj tahač a návěs se zbožím. Během víkendu došlo ke krádeži návěsu se zbožím. Po několika dnech byl prázdný návěs nalezen. Nikoliv však zboží.
- OTÁZKA? Kdo nese odpovědnost a kdo nahradí škodu za ukradené zboží.
- Pojišťovna společnosti **M** si vyžádala plnění od pojišťovny společnosti **P**. Ta škodu uhradila. Nicméně následným regresem pojišťovna společnosti **P** požadovala náhradu škody po **Ž**.
- Vzhledem k tomu, že mezi **P** a **Ž** nebyly ujednány konkrétní podmínky, přeprava proběhla pouze na základě objednávky bez bližšího určení, došlo tak k soudnímu sporu, jehož těžištěm bylo určení, jaký smluvní vztah vlastně vznikl mezi **P** a **Ž**.

Provozce versus dopravce – příklad z praxe II.

Skutkový stav:

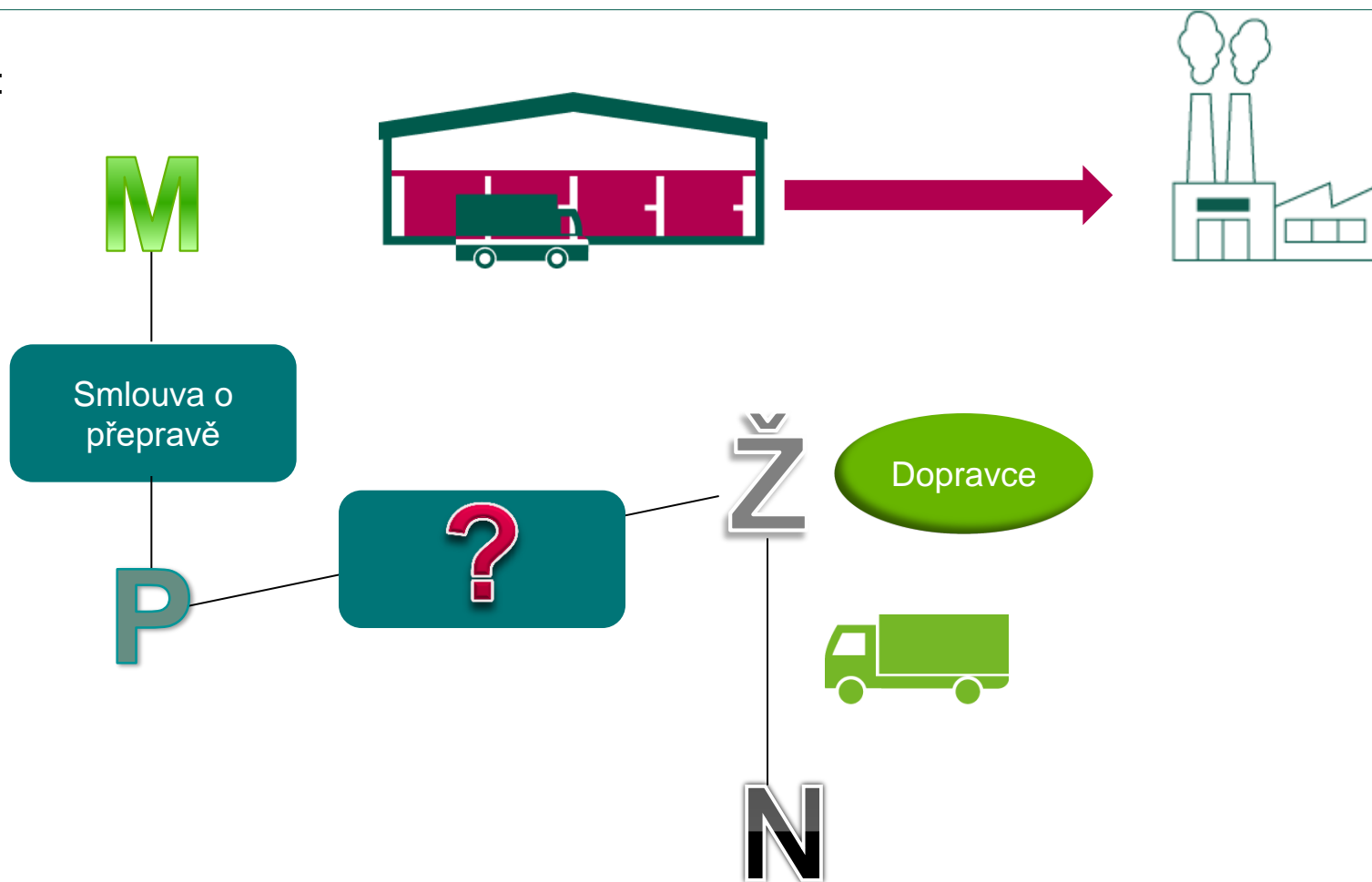
- Soud se zabýval v zásadě dvěma typy smluv, které mohli mezi **P** a **Ž** vzniknout, a které v důsledku ovlivňují jejich postavení, a tím pádem i odpovědnost za ukradené zboží:
  - Smlouva o provozu dopravního prostředku
  - Přepравní smlouva
- Z komunikace, která probíhala mezi P a Ž formou telefaxu soud seznal, že mezi **P** a **Ž** došlo k uzavření smlouvy o **provozu dopravního prostředku**. Vzhledem k tomu, že byl určen dopravní prostředek a kdo jej bude obsluhovat (= povinnosti poskytovatele dopravního prostředku). Z tohoto smluvního typu nevyplývá odpovědnost za opatrování zboží, či jeho hlídání. Spíše jen povinnost provozce přenechat dopravní prostředek a pracovní sílu jako jeho osádka. Proto byla žaloba proti **Ž** zamítnuta.
- K uzavření smlouvy o přepravě nedošlo. P totiž zaslal Ž jen doklad s názvem „**přepравní příkaz**“, tento je ovšem třeba hodnotit dle obsahu a ne pouze názvu. Daný příkaz **neobsahoval odkazy na přepravní podmínky např. úmluvu CMR či ADSp**, nedošlo k podpisu obou stran. Navíc P nejdříve dal pokyn k nakládce řidiči žalovaného panu N a žalobce neprokázal, že by přepravní příkaz byl žalovanému doručen před udělením takového pokynu řidiči, naopak.

Provozce versus dopravce – příklad z praxe II.

- Samotným žalobcem navržený svědek G. potvrdil, že příslušná jízda byla nejdříve projednána s řidičem N. dříve nežli byl telefaxem žalovanému zaslán přepravní příkaz.
- NL CMR byl v tomto případě vystaven až následně v průběhu přepravy, nikoliv před nakládkou zboží. A to přímo žalovaným na výzvu Policie. Navíc NL CMR nebyl podepsán oběma stranami, tedy i odesílatelem. NL zde nemůže prokazovat uzavření smlouvy o přepravě.
- Žalovaný si obstaral Coil –Trailer (návěs pro cívky), s nímž danou přepravu (resp. odpovídající přepravy pro P) prováděl, pouze na žádost žalobce a jinak jej k ničemu jinému neužíval a nepotřeboval. Coil – Trailer byl předpokladem spolupráce mezi P a žalovaným.
- Žalovaný nerozhodoval svobodně o provádění přepravy, nýbrž jeho řidič N. podléhal pokynům P. P zacházel s řidičem N z hlediska organizace práce prakticky jako se svým zaměstnancem.

Provozce versus dopravce – příklad z praxe II.

Skutkový stav:

Práva a povinnosti stran – zasílatel, dopravce, provozce

ZASÍLATEL
- otec dopravy

DOPRAVCE

PROVOZCE

Práva a povinnosti stan – odesílatel, příkazce

Odesílatel, příkazce (přepravce)

- pro zasilatelskou smlouvu označován jako příkazce, pro smlouvu o přepravě jako odesílatel
- Jde o osobu – druhou smluvní stranu smlouvy o přepravě, popř. zasilatelské – osobu, která přepravu popř. její obstarání objednala
- je zásadně povinen, není-li ve smlouvě ujednáno jinak (jako např. placení přepravného formou dobírky u příjemce apod.) zaplatit dohodnuté přepravné dopravci, resp. odměnu a náklady zasílateli (a to bez ohledu na případně v kupní smlouvě sjednané INCOTERMS doložky! Rozhoduje kdo přepravu či její obstarání objednal u dopravce či zasílatele – v případě odchylek od INCOTERMS doložek má být řešeno v rámci smlouvy kupní. Naopak je třeba dbát, aby strany kupní smlouvy sjednávaly smlouvy na přepravu v souladu s podmínkami kupní smlouvy.)
- je povinen dopravci písemně potvrdit na jeho žádost objednávku přepravy (doprovce ale může objednávku akceptovat i konkludentně zahájením přepravy)

Práva a povinnosti stran – odesílatel, příkazce

- je oprávněn zásadně až do vydání zásilky příjemci nebo ledaže byl vydán náložný list disponovat se zásilkou – např. může požadovat zastavení přepravy, změnu místa dodání nebo změnu příjemce zásilky
- je povinen nahradit dopravci účelně vynaložené náklady v souvislosti s jeho příkazem v průběhu přepravy pro naložení se zásilkou
- odpovídá za zabalení, označení nebo očíslování zásilky
- je povinen **poskytnout dopravci, popř. zasílateli správné údaje o obsahu zásilky a jeho povaze; zasílateli pak i všechny skutečnosti potřebné k uzavření smlouvy o přepravě**
- je povinen upozornit dopravce na nebezpečnou povahu zásilky odevzdanou mu k přepravě, popřípadě sdělit, jaká bezpečnostní opatření je třeba učinit
- je povinen v případě smlouvy o přepravě předat dopravci nejpozději při předání zásilky k přepravě zvláštní listinu, je-li jí třeba k provedení přepravy (např. dokumenty celní, daňové apod.)

Odpovědnost za škodu na zásilce - zasílatel

Odpovědnost zasílatele

- vznikne-li na převzaté zásilce při obstarávání přepravy škoda, je zasílatel povinen ji nahradit, neprokáže-li, že škodu nemohl odvrátit
  - tato povinnost se vztahuje na odpovědnost zasílatele za škodu na převzaté zásilce vzniklou při obstarávání přepravy, nikoli při přepravě zásilky – viz rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 22.04.2004, sp. zn. 29 Odo 152/2003
  - je zastáván názor, že odpovědnosti za škodu na převzaté zásilce se zasílatel nemůže zprostit prokázáním obecných okolností vylučujících odpovědnost za škodu zejména podle § 2913 odst. 2 ObčZ, ale jen v případě, že prokáže nemožnost škodu odvrátit při vynaložení potřebné péče
- usnesení Nejvyššího soudu ze dne 25.06.2014, sp. zn. 23 Cdo 1914/2013:
  - *„Povinností zasílatele je uzavřít smlouvu o přepravě (či uskutečnit přepravu sám), přičemž pro postup zasílatele při sjednávání přepravy jsou určující požadavky odborné péče a zájmy příkazce známé zasílateli. V tomto směru pak nutno rozlišovat mezi škodou, která vznikla v souvislosti s obstaráváním smlouvy o přepravě a tou, která případně vznikla v souvislosti s přepravou.“*

Odpovědnost za škodu na zásilce - zasílatel

- v některých případech může být vzniklá škoda v konečném důsledku i fakticky rovna škodě na zásilce
  - např. pokud zasílatel škodu na zásilce vzniklou na dopravci vůbec nevymáhá a dojde k promlčení nároku. Nebo pokud v důsledku neupozornění na nedostatky dokladů k zásilce tato vůbec nedorazí apod.
- otázkou zůstává odpovědnost zasílatele jednajícího za tzv. pevné náklady, resp. přejímací sazbu (jde o odpovědnost zasílatele nebo už dopravce nebo ani jedno z toho?). Podle dostupných rozhodnutí NS ČR k této otázce jde o odpovědnost jako zasílatele, ale další odborné názory se různí.
- V každém případě v situaci samovstupu zasílatele, popř. tam, kde zasílatel neoznačí osobu dopravce, s nímž sjednal smlouvu o přepravě (podrobně viz.dále), zasílatel odpovídá i za škodu na zásilce, k níž došlo během přepravy. Za tuto však už pak odpovídá jako dopravce dle principů odpovědnosti dopravce a nikoliv jako zasílatel.
- Ve všech případech však zasílatele váže povinnost po dopravci škodu na zásilce vzniklou během přepravy po dopravci vymáhat, ledaže příkazce souhlasí s postoupením takového nároku proti dopravci ze zasílatele na něj.

Odpovědnost za škodu na zásilce – zasílatel, praktický případ

Žalovaná pro žalobkyni obstarala přepravu (konzumního alkoholu), které bylo dne 4. 9. 2000 naloženo ve V., toto zboží však bylo ukradeno a nedostalo se na místo určení - tzn. nepřekročilo hranice S. republiky. Vznikla tak skutečná škoda na zboží, kterou za žalovanou uhradila její pojišťovna, a dále nárok na náhradu marně vynaložených nákladů na spotřební daň a DPH, které by byly při řádném plnění závazků vráceny. Tyto „zbývající škody“ pojišťovna neuhradila a byly předmětem sporu. „Zbývající škoda“ vznikla žalobkyni v důsledku toho, že žalovaná nevynaložila dostatečnou odbornou péči při sjednávání přepravy [§ 603 odst. 1 obchodního zákoníku (dále jen: „obch. zák.“)], neboť si řádně, např. výpisem z živnostenského rejstříku, neověřila pravost předložených dokladů a skutečnou totožnost dopravce. Ten se ukázal být podvodníkem. Podle soudu prvního stupně muselo být žalované zřejmé, že odborná péče měla spočívat právě v prověření partnera, se kterým pro žalobkyni přepravu sjednala a svěřila mu rizikové zboží. Soud při posuzování nároku postupoval podle českého práva (§ 10 odst. 3 zákona č. 97/1963 Sb.) a uplatněný regresní nárok posoudil podle § 373 obch. zák. a § 440 občanského zákoníku, a nárok na úrok z prodlení podle § 369 a § 502 obch. zák.

Odpovědnost za škodu na zásilce – zasílatel, praktický případ

Dovolací soud pak dále konstatoval, že pro posouzení, zda žalovaná v projednávaném případě pochybila, je rozhodující nejen okolnost, zda vzniklou situaci předvídala, ale zda ji s ohledem na podmínku odborné péče předvídat měla a mohla. **Samotné zaslání koncesní listiny a pojistné smlouvy dopravce**, které podle odvolacího soudu „při zběžné prohlídce nevykazovaly žádné významné nesrovnalosti a zásahy“ (a které podle skutkových zjištění soudů obou stupňů obsahovaly rozdílné identifikační číslo dopravce), **nemůže být z objektivního hlediska považováno za dostatečnou obezřetnost**, neboť pouhé zaslání listin bez jejich prověření, nemusí představovat bez dalšího dostatečné vynaložení odborné péče a tím odpovědnost žalované vyloučit. **V případě nesrovnalostí v identifikačních číslech dopravce v zasláných listinách, lze klást k tíži žalované, že skutečnosti v nich uvedené dále neprověřovala** (např. ve veřejně dostupných databázích, příp. u pojišťovacího ústavu). To se jeví zásadním **rovněž s ohledem na povahu přepravovaného zboží, tj. konzumního alkoholu**, který se velmi často stává předmětem kriminální činnosti. Obezřetnost žalované měla být tedy na takové profesionální úrovni, aby to odpovídalo povaze a druhu zásilky, zejména když odborná péče spočívala především v prověření smluvního partnera, který měl toto rizikové zboží přepravit. (NS ČR sp.zn. 32 Cdo 241/2009 z 22.4.2009)

Zasílatel jako komisionář – právní úprava

---

§ 584 **obchodního zákoníku** (právní úprava se vztahem k existující judikatuře, ale nahrazeno NOZ)

(1) Po zařizení záležitosti je komisionář povinen o výsledku podat komitentovi zprávu a provést vyúčtování.

(2) Ve zprávě komisionář označí osobu, s kterou smlouvu uzavřel. Jestliže tak neučiní, je komitent oprávněn vymáhat vůči komisionáři nárok na plnění závazku z této smlouvy.

§ 587 odst. 2 **obchodního zákoníku** (nepřevzato do NOZ):

Komisionáři vzniká nárok na úplatu, jakmile splní povinnosti stanovené v § 584 až 586.

Zasílatel jako komisionář – právní úprava

---

§ 2461 NOZ

Neuvede-li komisionář ve zprávě o provedení příkazu osobu, s níž na účet komitenta uzavřel smlouvu, může komitent uplatnit svá práva proti samotnému komisionáři jako zavázanému z této smlouvy.

→→ V NOZ již nárok na odměnu není (obecně) vázán (ani) na podání zprávy o zařizení záležitosti. Nicméně jinak dle důvodové zprávy úprava komisionářské smlouvy v NOZ recipuje s drobnými korekturami úpravu obchodního zákoníku.

OTÁZKA: Jak dalece je stará judikatura k obch. zák. použitelná podle NOZ? Co vůbec může být v případě smlouvy zasilatelské považováno za podání zprávy o zařizení záležitosti?

Zasílatel za přejímací sazbu a jako komisionář - judikatura

Rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 26.3.2008, sp.zn. 32 Odo 272/2006

*Zasílatelská smlouva je upravena v obchodním zákoníku v ustanoveních § 601 až 609, přičemž podle ustanovení § 609 ObchZ se na zasílatelskou smlouvu použijí podpůrně ustanovení o smlouvě komisionářské. Z žádného ustanovení upravujícího zasílatelskou smlouvu **nevyplývá, že by zasílatel v případě, že fakturuje služby spojené s obstaráním dopravy zboží tzv. přejímací sazbou, vstupoval do postavení dopravce.** Tato skutečnost by mohla pouze sloužit jako důkaz při zjišťování charakteru smlouvy uzavřené mezi účastníky, resp. mohla by být pomůckou při výkladu uzavřené smlouvy. V daném případě je však tato námitka žalobkyně (a bylo tomu tak i v průběhu celého řízení) spojena s námitkou, že žalovaná vystupovala vůči žalobkyni jako dopravce a že žalobkyně neměla důvod domnívat se, že přepravu provádí jiná společnost (viz č. I. 29, 41, 44, 64, 65, 73, 74, 100). V řízení před soudem prvního stupně žalobkyně namítala že žalovaná jí nikdy nesdělila, u kterého dopravce přepravu zajistila (viz č. I. 29, 44, 64))*

Zasílatel za přejímací sazbu a jako komisionář - judikatura

*Z této námítky žalobkyně se však naznačuje, že žalovaná nepodala žalobkyni zprávu o tom, se kterým dopravcem uzavřela přepravní smlouvu. Za této situace by však žalobkyně byla oprávněna vymáhat nároky z přepravní smlouvy vůči žalované v důsledku nesplnění povinnosti žalované jako zasílatelky **podat žalobkyni zprávu o zajištění obstarání přepravy** ve smyslu [§ 607](#) odst. 3 ObchZ. Podle tohoto ustanovení je příkazce povinen zaplatit zasílateli úplatu a vzniklé náklady bez zbytečného odkladu poté, kdy zasílatel zajistil obstarání přepravy uzavřením potřebných smluv s dopravci, popřípadě mezi zasílateli a podal o tom zprávu příkazci. [Obchodní zákoník](#) v tomto ustanovení podpůrně upravuje vznik nároku na zaplacení úplaty zasílateli a její splatnost. Vzhledem k tomu, že [obchodní zákoník](#) v ustanovení [§ 607](#) odst. 3 ObchZ neupravuje obsah této zprávy a důsledky jejího nepodání (kromě otázky vzniku práva na úplatu zasílatele a její splatnosti), použije se podpůrně ustanovení [§ 584](#) odst. 2 ObchZ, podle kterého ve zprávě komisionář (v dané věci žalovaná jako zasílatelka) označí osobu, s kterou smlouvu uzavřel. Jestliže tak neučiní, je komitent oprávněn vymáhat vůči komisionáři nárok na plnění závazku z této smlouvy (srov. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 26. září 2007 sp. zn. [32 Odo 1254/2005](#)). V takovém případě tedy zasílatel vstupuje do postavení dopravce.*

Zasílatel jako komisionář – dopravce – judikatura I.

Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 26. 9. 2007, sp. zn. 32 Odo 1254/2005

Není žádného důvodu, proč by podpůrné použití ustanovení [§ 584](#) odst. 2 obch. zák. mělo být pro vztah ze zálohové smlouvy vyloučeno. Význam splnění této povinnosti (přičemž pro její splnění není předepsána forma) se projevil i v daném případě, kdy v přepravním listu nebyl dopravce jednoznačně označen. V případě tohoto zákonného samovstupu pak ve vnitrostátní silniční nákladní přepravě vstupuje zasílatel do postavení dopravce.

Zasílatel jako komisionář – dopravce – judikatura II.

Rozsudek Nejvyššího soudu ČR sp.zn. 32 Odo 1000/2007

Odvolací soud správně aplikoval ustanovení § 584 odst. 1 a odst. 2 a § 586 obch. zák., obsažené v úpravě komisionářské smlouvy, neboť tato ustanovení lze podpůrně použít i pro smlouvu zasílatelskou. Obdobně judikoval Nejvyšší soud v rozsudku ze dne 26. 9. 2007, sp. zn. 32 Odo 1254/2005, uveřejněném v časopise Soudní judikatura č. 2, ročník 2008, pod č. 27, že v případě zasílatelské smlouvy se podpůrně aplikuje i ustanovení § 584 odst. 2 obch. zák.

Při použití ustanovení § 584 odst. 2 obch. zák. na smlouvu zasílatelskou pak platí, že příkazce (jako komitent) je oprávněn vymáhat vůči zasílateli (jako komisionáři) nárok na plnění závazku z přepravní smlouvy, kterou zasílatel s dopravcem uzavřel. Zasílatel tedy příkazci odpovídá tak, jako by odpovídal dopravce odesílateli podle přepravní smlouvy.

Je třeba podotknout, že zasílatel v tomto případě ve sporu namítal, že dopravce byl jasně označen v NL CMR. Dovolací soud se však zjevně ve svém rozhodnutí touto námitkou nikterak nezabýval.

Rozlišení smlouvy o přepravě a smlouvy zasilatelské – judikatura, komentáře

---

Ingo Koller: Transportrecht, 6. vydání, C.H.Beck, Mnichov, str. 744 až 745

U objednatelů činných v oblasti dopravy nebo jako velcí přepravci a kteří pověřují zasilatele označující se jako zasilatel, popř. spedice, musí tito popř. vycházet v pochybnostech z toho, že tito jednají jako zasilatelé.

U ostatních přepravců je to jinak. U nich je primárně třeba, aby je „zasílatel“ informoval o smluvních možnostech. Pokud se tak nestane, musí „zasílatel“ vycházet z toho, že zákazník si přeje pro něj výhodnější smluvní variantu. To má za důsledek, že v pochybnostech má zákazník zájem na smlouvě o přepravě. Uzavření smlouvy zasilatelské musí pak na základě rozhodujících indicií a možností znalostí prokázat ten, kdo z toho pro sebe vyvozuje práva či námitky.

Rozlišení smlouvy o přepravě a smlouvy zasilatelské – judikatura, komentáře

---

V českém právu viz. výklad právních jednání

§556 NOZ

(1) Co je vyjádřeno slovy nebo jinak, vyloží se podle úmyslu jednajícího, byl-li takový úmysl druhé straně znám, anebo musela-li o něm vědět. Nelze-li zjistit úmysl jednajícího, přisuzuje se projevu vůle význam, jaký by mu zpravidla přikládala osoba v postavení toho, jemuž je projev vůle určen.

(2) Při výkladu projevu vůle se přihlédne k praxi zavedené mezi stranami v právním styku, k tomu, co právnímu jednání předcházelo, i k tomu, jak strany následně daly najevo, jaký obsah a význam právnímu jednání přikládají.

Rozlišení smlouvy o přepravě a smlouvy zasilatelské – judikatura, komentáře

---

§ 557 NOZ

Připouští-li použitý výraz různý výklad, vyloží se v pochybnostech k tíži toho, kdo výrazu použil jako první.

Rozlišení smlouvy o přepravě a smlouvy zasilatelské – judikatura, komentáře

---

§ 558 NOZ

(1) V právním styku s podnikatelem se výrazu připouštějícímu různý výklad přisoudí význam, jaký má v takovém styku pravidelně. Není-li však druhá strana podnikatelem, musí ten, kdo se toho dovolává, prokázat, že druhé straně musel být takový význam znám.

(2) V právním styku podnikatelů se přihlíží k obchodním zvyklostem zachovávaným obecně, anebo v daném odvětví, ledaže to vyloučí ujednání stran nebo zákon. Není-li jiné ujednání, platí, že obchodní zvyklost má přednost před ustanovením zákona, jež nemá donucující účinky, jinak se může podnikatel zvyklosti dovolat, prokáže-li, že druhá strana určitou zvyklost musela znát a s postupem podle ní byla srozuměna.

Rozlišení smlouvy o přepravě a smlouvy zasilatelské - indicie

Indicie mluvící pro uzavření smlouvy o přepravě:

1. „Zasílatel“ vystaví nákladní list, kde příkazce označí za odesílatele a sebe jako dopravce nebo údaj o dopravci nechá prázdný
2. Strany se (konkludentně) dohodly, že „zasílatel“ provede přepravu vlastními vozidly
3. Podnikatel vystupuje navenek jako dopravce nebo jeho obchodní označení neobsahuje žádný odkaz na zasilatelskou činnost
4. Podnikatel se zaváže převzít zboží a dodat ho na místo určení
5. Je dohodnuta přeprava nebo doprava nebo hovořeno o nabídce dopravy
6. Po uzavření smlouvy je tato stranami kvalifikována jako přepravní
7. Podnikatel zavazující se k dopravě používá pojem „přepravné“ a jiné.

Rozlišení smlouvy o přepravě a smlouvy zasilatelské - indicie

Indicie hovoří pro uzavření smlouvy zasilatelské:

1. Objednavatelem vystavený nákladní list označuje za odesílatele příjemce objednávky a nikoliv objednavatele
2. Vystavení bordero nebo spediční přebíracího potvrzení nebo zadání zasilatelského příkazu jen v případech, kdy lze od zákazníka očekávat znalost rozdílu mezi smlouvou zasilatelskou a smlouvou o přepravě
3. U objednavatelů znalých oboru sjednání sběrné služby nebo u zboží pro různé adresáty
4. Poskytování typických zasilatelských služeb (jako balení, překládka apod.) jen v případě, kdy zákazník je znalý oboru. Nicméně tyto činnosti mohou představovat i vedlejší plnění v souvislosti se smlouvou o přepravě.

A další.

Aplikace Úmluvy CMR

ČI. I. CMR:

Tato Úmluva se vztahuje na každou **smlouvu** o přepravě zásilek za úplatu silničním vozidlem, jestliže místo převzetí zásilky a předpokládané místo jejího dodání, jak jsou uvedena ve smlouvě, leží ve dvou různých státech, z nichž alespoň jeden je smluvním státem této Úmluvy. Toto ustanovení platí bez ohledu na trvalé bydliště a státní příslušnost stran.

- Autonomní výklad pojmu „**smlouva o přepravě**“ v CMR. (Vždy smlouva o přepravě dle § 2555 NOZ, smlouva zasilatelská ne vždy, záleží na konkrétních okolnostech případu. Ne time charter (smlouva o provozu dopravního prostředku na určitý čas). Ne pokud řidič podléhá výlučně pokynům zákazníka.)
- Smlouva musí být **platná**
- Musí být **úplatná**
- O přepravě **zásilek** (ne jen zboží, ale veškeré movité věci a zvířata, ne ale návěsy a nákladní vozidla na vlastní ose a to ani když je přepravován naložený návěs odesílatele a to ani když dopravce převezme i péči o návěs. Pak je za návěs dána obecná odpovědnost, ale ne dle CMR.)

Aplikace Úmluvy CMR

- **Sjednání** přepravy pomocí silničních vozidel **na celou trasu** přepravy. Rozhodující je dohodnutý způsob přepravy, ne faktický způsob přepravy. (Tedy CMR neaplikovatelná v případě, že nebyla (ať již písemně, konkludentně apod.) *sjednána* přeprava silničními vozidly, popř. druh přepravy vůbec smluvně neurčen a ani na multimodální přepravy, s výjimkou čl. 2 CMR. Viz. Ingo Koller, Transportrecht, 9.vydání. C.H.Beck, Mnichov, str. 1137 až 1138 nebo Dr. Wouter Verheyen: The carrier as transport architect: liability for bad choices?, Transportrecht 5/2017, str. 204 – 214; ale jsou i odchylné názory v různých jurisdikcích.)
- Přeprava dle smlouvy **mezinárodní**. Opět důležité je smluvní ujednání a ne faktické provedení.
- Místo převzetí a/nebo místo dodání zásilky musí ležet v jednom ze smluvních států.

Negativní vymezení použití CMR – nevztahuje se na přepravy:

- Poštovní
- Mrtvol
- Přepravovaných svršků (tzv. stěhování nábytku, resp. Zařízení bytu)

Převzetí zásilky k přepravě

Podle převažující především německé a rakouské judikatury předpokládá převzetí za účelem provedení přepravy, že dopravce vědomě a chtěně získá sám nebo pomocí svých pomocníků (čl. 3 CMR) na základě účinné smlouvy o přepravě přímou i nepřímou držbu. **Má-li nakládat odesílatel** a naloží zboží, přebírá dopravce zboží teprve v okamžiku, kdy jsou ukončeny nakládací práce a vozidlo je zavřeno nebo řidič jinak dá také najevo, že přebírá panství nad věcí. (Viz. např. rozhodnutí rakouského OGH z 17.02.2006.)

Nakládka a vykládka

Čl. 17 odst. 4 písm. c) CMR

Dopravce je s přihlédnutím k ustanovení článku 18 odst. 2 až 5 zproštěn odpovědnosti, vznikne-li ztráta nebo poškození ze zvláštního nebezpečí souvisejícího s jednou nebo více z těchto skutečností:

c) manipulace, naložení, uložení nebo vyložení zásilky odesílatelem, příjemcem nebo osobami jednajícími za odesílatele nebo příjemce.

Úmluva CMR neřeší kdo provádí nakládku – toto je třeba řešit dle použitelného národního práva. Čl. 17 odst. 4 písm. c) CMR je použitelný jen tehdy, když nakládku a vykládku provádí odesílatel či příjemce.

Strany se vždy mohou dohodnout, že nakládá a/nebo vykládá dopravce. Pak je jasně čl. 17 odst. 4 písm.c) CMR nepoužitelné. Sporné jsou ale případy, kdy jasná dohoda stran chybí a jednoduše „jedná“ řidič.

Nakládka a vykládka

Podstatně problematičtější a složitější je dle judikatury okamžik určení odpovědnosti dopravce za škodu na zásilce dle CMR v případech, kdy se dopravce buď zaváže provést nakládku nebo ji jinak sám „fakticky“ provede. Je-li provedena jen „fakticky“, rozlišuje pak judikatura jednak případy, kdy tak dopravce (nebo zvláště řidič) činí v souladu s vůlí odesílatele nebo bez ní. Je také třeba zásadně rozlišovat zda činnosti předcházející samotné přepravě (jako např. předchozí skladování zásilky apod.) sloužily účelům přepravy (např. protože dopravce k úplnému naložení vozidla čeká ještě na další zboží) nebo nikoliv a představuje samotnou odlišitelnou činnost, oddělitelnou od přepravy. Podle toho se pak rozlišuje zda odpovědnost dopravce za takové činnosti bude podléhat úpravě CMR nebo použitelného národního práva. Navíc, judikatura českých vyšších soudů k dané otázce není dostupná a je otázkou zda se vydá cestou judikatury spíše německé nebo jiné nebo svou zcela vlastní cestou. Judikatura francouzská, zejména co se týče případného rozdělení povinností při nakládce a zejména při uložení zboží, se často značně liší od níže příkladmo uváděné judikatury německé či rakouské.

Nakládka a vykládka – převzetí zboží k přepravě

Komplikovaná nebývá situace, **kdy se dopravce zaváže provést nakládku a také ji provede.** Tak typicky např. podle německé judikatury odpovídá dopravce (dle CMR) už v okamžiku, kdy v souladu se svými smluvními povinnostmi vyveze stroj z haly za účelem jeho naložení na vozidlo. (Viz. rozhodnutí OLG Düsseldorf z 02.12.1982.) V takové situaci se pak sice dopravce nemůže zprostit odpovědnosti za škodu poukazem na čl. 17 odst. 4 CMR, neboť nakládku či vykládku zboží provedl sám, nicméně bude za ni plně odpovědný podle obecných zásad dopravcovy odpovědnosti dle CMR neboť počátek nakládky bude považován za převzetí zboží a ukončení vykládky za dodání zboží. (Viz. rozhodnutí OLG Düsseldorf ze dne 21.04. 1994, sp. zn. 18 U 53/93, Transportrecht, 1995.)

Nakládka a vykládka

- Prove-de-li však dopravce bez předchozího (nejlépe písemného) ujednání v rámci smlouvy o přepravě s odesílatelem nakládku, a to např. i ve vlastním zájmu, nebude zde dopravce za vadnou nakládku odpovídat podle Úmluvy CMR, ale podle národního práva, neboť dopravce ještě nepřevzal zásilku k přepravě s povinností řádně o ni pečovat.
- V rámci německé judikatury pak bývá převážně přijímán také názor, že za situace, kdy řidič provede nakládku na pokyn odesílatele bez vědomí dopravce, považuje se za pomocníka odesílatele a dopravce za vadnou nakládku neodpovídá.
- Naopak bude-li nakládka či vykládka prováděna odesílatelem nebo příjemcem na pokyny dopravce, bude plně odpovědný dopravce.
- Určení odpovědného subjektu může být ještě složitější za situace, kdy dopravce nakládku neprovádí, ale smluvně má založenou povinnost provést kontrolu řádného uložení zásilky na vozidle. Upozorní-li dopravce nebo řidič dopravce osoby provádějící nakládku o nevhodném způsobu naložení či vyložení zásilky, budou plně odpovědnými odesílatel či příjemce.

Nakládka a vykládka

- V případech, kdy je dopravce jen připraven vypomáhat s nakládkou či vykládkou odesílateli či příjemci, zůstávají mu zpravidla zachovány námitky zproštění odpovědnosti dle čl. 17 odst. 4 písm. c) CMR.

V praxi je však třeba každý případ posuzovat individuálně dle konkrétních jednotlivých okolností případu a bývá zpravidla velmi složité rozlišit odpovědnost jednotlivých osob.

Nakládka a vykládka – judikatura I.

BGH, 19.03.2015 - I ZR 190/13

Dopravce je dle článku 17 odst.1 písmeno c) CMR zproštěn odpovědnosti, pokud poškození zboží způsobil odesílatel tím, že se dopustil chyb při nakládání či uložení zboží. O chybu při nakládání zboží se jedná v případě, že se výška zboží z důvodu nouzového zabrzdění zvýší.

O nesprávné uložení nebo rozmístění přepravovaného nákladu, které může vést ke zproštění dopravce odpovědnosti podle čl. 17 odst.4 písm. C) CMR, se může jednat v případě, kdy odesílatel překročí úředně schválenou výšku nákladu.

Nakládka zboží odesílatelem nezahrnuje pouze rozmístění nákladu, nýbrž také jeho upevnění a zajištění. Přitom musí být zohledněny předvídatelné přepravní podmínky, k nimž patří také možnost úplného či nouzového zabrzdění

Nakládka a vykládka – judikatura II.

Jako kvalitní příklad rozlišení shora uvedených okamžiků v rámci německé judikatury může sloužit např. rozhodnutí německého **BGH, rozsudek z 28.11.2013, I ZR 144/12**, včetně stručného komentáře k němu od Dr. Karl-Heinz Thume tak, jak byl tento uveřejněn v časopise jurisPraxisReport č. 2/2014 a jak je popsán dále:

- *Bude-li dopravce (nebo jím pověřený pomocník) činný při nakládce přepravovaného zboží ještě před ukončením činnosti nakládky zavazující dle § 412 odst. 1, věta první HGB samotného odesílatele bez vědomí a souhlasu odesílatele, neplyne z toho, že dopravce již se začátkem jeho svémocného spolupůsobení při nakládce převzal zboží do své péče.*
- *Nakládá-li dopravce nebo jeho pomocník svémocně přepravované zboží a dojde-li přitom k poškození zboží, zakládá toto odesílatelův nárok na náhradu škody proti dopravci podle § 280 odst. 1 věta 1 BGB. (Pozn. tedy dle obecné odpovědnosti za škodu, bez možnosti např. limitace náhradové povinnosti apod.)*

Nakládka a vykládka – judikatura II.

K tomuto Dr. Thume mj. poznamenává:

S rozsudkem je ve výsledku třeba souhlasit. Při daném skutkovém stavu bylo jasné, že řidič poddopravce provedl nakládací činnosti svémocně a bez jakéhokoliv zmocnění. Potud se případ odlišuje od častých velmi podobných okolností při nakládání, při nichž totiž odesílatel nebo jeho odpovědný zmocněnec udílí řidiči pokyny ke spolupůsobení. Při takových pokynech vychází judikatura zpravidla z toho, že spolupůsobení řidiče je čistě náhodné jednání, za nějž nemůže být dopravce činěn zodpovědným (rozsudek BGH z 27.10.1978, I ZR 114/76). Problematickým se stává pokud pomocníci odesílatele řidiči dopravce udílí takové pokyny, k nimž nemají zmocnění. Sporné je dále jestli řidič smí takové pokyny splnit, tedy jestli je on vůbec k tomuto svým dopravcem zmocněn. Takový pokyn totiž může vést ke změně povinnosti nakládky dle § 412 HGB a tím ke změně dohodnuté smlouvy o přepravě, k čemuž je ovšem oprávněn jen sám dopravce, ale ne jeho řidič.

Nakládka a vykládka – doporučení pro praxi

- Při absenci jiné dohody uložit řidiči odmítnout spolupůsobení na nakládce a vykládce.
- Již přímo ve smlouvě o přepravě dohodnutou jakoukoliv případnou součinnost pomocníků dopravce na nakládce a vykládce. Pokud dojde ke změnám smlouvy, měly být dodatečně dohodnuty mezi stranami.
- Již ve smlouvě (tedy, objednavce či jejím potvrzení) smluvně omezit svou odpovědnost s ohledem na případné vadné jednání svých pomocníků.
- Dopravce zajistit řádné pojištění své odpovědnosti za takovéto vadné jednání svých pomocníků.

Dodání zásilky

- Obecně se uznává, že prosté dojetí zboží do místa vydání nevede k dodání (doručení, vydání). Spíše je nutné, aby příjemce dosáhl bezprostřední držbu. Podle německé judikatury se jedná o okamžik, kdy se dopravce vzdá opatrování přepravované věci a postaví příjemce v souladu s jeho vůlí a souhlasem do situace, aby vykonával skutečnou moc nad zbožím. (Zde shodně rakouská judikatura a německá, francouzská i anglická komentářová literatura.) Pokud dopravce kontaktuje příjemce nebo musí vyčkávat na kontakt s ním, aniž by příjemce projevili svou vůli zboží přijmout, nejde zpravidla o dodání a uplatní se čl. 15 CMR – úprava překážek v dodání. Podle holandské judikatury se vydání uskuteční jen tehdy, když je zásilka přijata příjemcem. Pouhý příjezd vozidla na místo určení nekonstituuje vydání.

Dodání zboží

- Zboží musí být tedy **dodáno na určené místo dodání a to té osobě, která** případně i **podle** později změněné **smlouvy o přepravě** (čl. 12, 13 CMR) **je oprávněným příjemcem** zboží. (Viz. např. rozhodnutí OLG Oldenburg z 11.10.2001, publikováno v Transportrecht 2003.) Nestačí tedy, aby se vydání uskutečnilo u osoby, která k němu byla stanovena. Musí k němu dojít v místě uvedeném v nákladním listě. Ale dopravce nebude odpovědný, jestliže příjemce převezme dodávku a potvrdí to v nákladním listě v plném rozsahu, ale potom si stěžuje, že zásilka nebyla vydána na přesném místě specifikovaném v nákladním listě. Předání zboží třetímu nepředstavuje dodání. Toto platí podle judikatury i pro složení zboží v celním skladě, když mělo zboží po vyclení být dále dodáno příjemci, ledaže došlo ke složení dle čl. 16 odst. 2 CMR nebo podle obchodních zvyklostí nebo podle přepravní smlouvy měla doprava proběhnout jen až do clení. Ani odmítnutí převzetí příjemcem nevede podle judikatury k dodání. Možnost dodání třetímu je dána výjimečně, pokud třetí osoba je jasně a prokazatelně oprávněným příjemcem zmocněna. Podle belgické judikatury může také v případě, **že je to takto výslovně sjednáno ve smlouvě**, dojít k dodání zboží na určité určené místo **i bez přítomnosti příjemce**.

Dodání zboží

- Sídli-li tak např. na určené adrese více subjektů, musí si dopravce vyžádat pokyny od odesílatele komu zásilku vydat (OLG Stuttgart z 13.10.1999, sp.zn. 3 U 176/96.)
- Při potížích s dodáním zásilky nastupuje aplikace čl. 15 a 16 CMR. Do předání příjemci (popř. do doby složení do úschovy dle čl. 16 odst. 2 CMR) však stále dopravce za zásilku odpovídá dle čl. 17 odst. 1 CMR.
- Dopravce by měl prokázat jaké osobě v podniku příjemce zásilku předal.

Důkazní břemeno dle čl. 18 odst. 2 CMR k nevhodné nakládce/vykládce - judikatura

---

Rozhodnutí Nejvyššího soudu ČR z 25.10.2010, sp.zn. 23 Cdo 1781/2011

Domněnka příčinné souvislosti, tak jak je zakotvena v článku 18 odst. 2 Úmluvy CMR, ulehčuje dopravci jeho důkazní břemeno. Prostý poukaz dopravce na některá z nebezpečí uvedená v čl. 17 odst. 4 Úmluvy CMR však ke zproštění dopravce z odpovědnosti nepostačuje. Dopravce musí alespoň osvědčit kauzalitu mezi existencí tvrzeného nebezpečí a možným vznikem škody a tuto kauzalitu alespoň minimálně prokázat. Dopravce musí osvědčit, že škoda mohla vzniknout z tvrzeného zvláštního nebezpečí, nicméně se musí jednat o zdůvodnitelnou a doložitelnou možnost, nikoli pouze pravděpodobnost.

Rozhodnutí OLG München z 27.01.1968

Ohledně břemene tvrzení u dopravce nestačí, že dopravce poukáže na nějakou teoretickou možnost, podle níž škoda může vzniknout nějakým nepřiměřeným nakládáním s věcí. Spíše musí dopravce předložit důkaz o chybě při nakládání.

Odpovědnost za škodu dle CMR, s výjimkou tzv. zvláštních nebezpečí

Čl. 17 odst. 1 a 2 CMR

1. Dopravce odpovídá za úplnou nebo částečnou ztrátu zásilky anebo za její poškození, které vznikne od okamžiku převzetí zásilky k přepravě až do okamžiku jejího vydání, jakož i za překročení dodací lhůty.

2. Dopravce je zproštěn této odpovědnosti, jestliže ztráta zásilky, její poškození nebo překročení dodací lhůty bylo zaviněno oprávněným, příkazem oprávněného, který nebyl vyvolán nedbalostí dopravce, vlastní vadou zásilky nebo okolnostmi, které dopravce nemůže odvrátit a jejichž následky odstranit není v jeho moci.

Čl. 18 odst. 1 CMR

Důkaz o tom, že ztráta zásilky, její poškození nebo překročení dodací lhůty vznikly některou z příčin uvedených v článku 17 odst. 2, náleží dopravci.

Odpovědnost za škodu – loupežné přepadení - judikatura

Rozhodnutí Nejvyššího soudu ČR ze dne 28.06.2011, sp.zn. 23 Cdo 1383/2009:

- *Okolnostmi rozhodnými pro posouzení, zda ve smyslu čl. 17 odst. 2 Úmluvy o přepravní smlouvě v mezinárodní silniční nákladní dopravě (CMR), vyhlášené pod č. 11/1975 Sb., dopravce mohl odvrátit ztrátu zásilky, jsou kromě okolností samotného skutku, při němž došlo ke ztrátě zásilky, rozhodné také okolnosti spočívající v jednání dopravce, zejména plnění jeho povinnosti předcházet rizikům ztráty zásilky.*

Odpovědnost za škodu – loupežné přepadení - judikatura

- Povinnost péče o zásilku ve smyslu ustanovení článku 17 odst. 2 Úmluvy CMR znamená, že dopravce je povinen starat se o zásilku po dobu, po níž se u něj zásilka nachází, tedy v době od jejího převzetí k přepravě až do okamžiku jejího vydání příjemci. Zásilka je dopravci svěřena za účelem uskutečnění přepravy, proto je dopravce povinen učinit všechny předpokládané činnosti, které představují řádnou péči o zásilku a řádné nakládání s ní v zájmu zabránění škodě na této zásilce, tedy činnosti, které jsou zpravidla s přepravou spojeny. Dopravce musí vyvinout v rámci této povinnosti veškeré úsilí k tomu, aby zásilka nebyla vystavena nebezpečí její ztráty nebo poškození. Musí tak učinit všechny kroky k tomu, aby nedošlo k její ztrátě nebo poškození. Jedná se tedy o zabránění všem nebezpečím, které mohou zpravidla při přepravě nastat. Dopravce je profesionálním podnikatelem a musí možná rizika ztráty či poškození zásilky při přepravě předvídat a činit taková prevenční opatření, aby tato rizika minimalizoval. V praxi tato opatření zpravidla spočívají v naplánování co možná nejbezpečnějšího způsobu dopravy, zejména odpovídající trasy a časového rozvrhu přepravy, řádné naložení a zabezpečení nákladu, ostraha nákladu, volba způsobilého vozidla i jeho osádky. Uvedené povinnosti dopravce mohou představovat takové okolnosti, které v případě jejich dodržení mohou vést k odvrácení ztráty či poškození zásilky. Naopak porušení těchto povinností může podle okolností případu výrazně přispět ke zvýšení rizika ztráty zásilky krádeží nebo loupeží.*

Odpovědnost za škodu – loupežné přepadení - judikatura

- Soud prvního stupně vyšel ze zjištění, že dne 21. března 2007 převzala žalobkyně zásilku 588 kartonů textilu o brutto váze 1800 kg k přepravě z Prahy do Říma s tím, že vozidlo mělo být připraveno k vykládce 23. března 2007 nejpozději do 18 hodin. Vozidlo řídili 2 řidiči, kteří měli podle dokladu k přepravě parkovat v případě pozdního dojezdu u benzinové pumpy v Římě nebo na osvětleném frekventovaném místě. Z důvodu silničních kontrol a zákazu noční jízdy ve směru na Brennerský průsmyk přijeli na vykládku později - ve 20.15 hod., kdy již byla veškerá parkoviště poblíž místa, kde měli vykládat, obsazena, a proto zaparkovali u brány do kasáren, tedy na místě, které považovali za bezpečné. Vozidlo zamkli a šli spát. Kolem druhé hodiny v noci bylo vozidlo přepadeno šesti muži, kteří zranili jednoho z řidičů a odcizili zásilku. Soud prvního stupně dospěl k závěru, že ztrátě zásilky bylo možné předejít - řádným plánováním časového rozvrhu přepravy tak, aby bylo možno vykládku stihnout v požadovaném termínu, vybavením vozidla bezpečnostním zámekem, poučením osádky vozidla o známém nebezpečí v teritoriu kolem Říma.

Odpovědnost za škodu – loupežné přepadení - judikatura

- Odvolací soud prvostupňové rozhodnutí změnil, když naopak dospěl k závěru naplnění podmínek liberace žalobkyně z odpovědnosti za škodu vzniklou ztrátou přepravované zásilky žalované. Vyšel stejně jako soud prvního stupně z článku 17 odst. 2 Úmluvy CMR. Dospěl však k závěru, že sám skutek loupežného přepadení a ozbrojeného útoku je liberačním důvodem ve smyslu uvedeného článku 17 odst. 2 Úmluvy CMR. Je proto nerozhodné, zda takový skutek mohla či nemohla žalobkyně jako dopravce odvrátit.
- Následně dovolací soud zrušil uvedené rozhodnutí soudu odvolacího, když se v zásadě ztotožnil s argumentací soudu prvního stupně.

Rozsah náhrady škody dle čl. 23 CMR

Čl.23

- 1. Má-li dopravce podle ustanovení této Úmluvy povinnost nahradit škodu za úplnou nebo částečnou ztrátu zásilky, vypočítá se náhrada z hodnoty zásilky v místě a době jejího převzetí k přepravě.*
- 2. Hodnota zásilky se určuje podle burzovní ceny, a není-li burzovní cena, podle běžné tržní ceny, a není-li ani burzovní ani běžná tržní cena, podle obecné hodnoty zboží stejné povahy a jakosti.*
- 3. Náhrada škody však nesmí přesahovat 8,33 zúčtovacích jednotek za kilogram chybějící hrubé hmotnosti.*
- 4. Kromě toho se hradí dovozní, clo a jiné výlohy vzniklé v souvislosti s přepravou zásilky, a to při úplné ztrátě v plné výši a při částečné ztrátě poměrným dílem; jiné škody se nehradí.*
- 5. Je-li překročena dodací lhůta a oprávněný prokáže, že vznikla škoda z tohoto důvodu, je dopravce povinen hradit škodu jen do výše dovozného.*
- 6. Vyšší náhradu lze požadovat jen tehdy, byla-li podle článku 24 a 26 udána cena zásilky nebo zvláštní zájem na dodání.*

Rozsah náhrady škody dle čl. 23 CMR

Důkazní břemeno ohledně limitace náhradové povinnosti, jako o hrubé hmotnosti zásilky, z hlediska čl. 23 odst. 3 CMR nese dopravce, protože je to v jeho prospěch. (Např. OLG Köln z 10.12.2002.) Hrubá hmotnost je hmotnost včetně obalu.

- **Problematický bývá výklad čl. 23 odst. 4 CMR**, s tou výhradou, že
  - **v zásadě nesporný** je názor, že dopravce v tomto smyslu nehradí ušlý zisk či náklady spojené s novým zabalením zásilky, náklady na zjištění škody a její výše, náklady právního zastoupení, náklady na přepravu zboží k opravě. Nesporné v zásadě je také, že dopravce nehradí náklady vzniklé ještě před započítáním přepravy, protože ty se odráží už v ceně zásilky v místě odeslání.
  - **nejasné** však v judikatuře především je jaká cla a přepravné dopravce hradí a jaké už ne.
  - **důkazní břemeno** o tom, jaké náklady v tomto smyslu má dopravce hradit, tíží osobu oprávněnou k náhradě.

Rozsah náhrady škody dle čl. 23 CMR

- Např. podle **rozsudku LG Stuttgart z 15.12.2014, sp.zn. 37 O 4/14 KfH** v případě, že při přepravě v rámci CMR vznikla tabáková daň, protože zboží bylo ukradeno z vozidla v zemi příjemce a doprava měla proběhnout do celního skladu, takže při řádné přepravě při dodání do celního skladu by také žádná daň nevznikla, nýbrž až tehdy, když by zboží opět bylo vyňato z celního skladu, pak taková škoda není dle čl. 23 odst. 4 CMR nahraditelná.

Smluvní možnosti rozšíření náhradové povinnosti dopravce – čl. 24 a čl. 26 CMR

Čl. 24 CMR – udání hodnoty zásilky

- *Odesílatel může, zaplatí-li dohodnutý příplatek k přepravnému, udat v nákladním listě cenu zásilky převyšující hranici stanovenou v článku 23 odst. 3 a v takovém případě nahrazuje udaná cena tuto hranici.*

Čl. 26 CMR – zvláštní zájem na dodání

- *Odesílatel může, zaplatí-li dohodnutý příplatek k přepravnému, udat v nákladním listě částku zvláštního zájmu na dodání zásilky pro případ její ztráty nebo poškození anebo překročení dodací lhůty.*
- *Byl-li udán zvláštní zájem na dodání, může se nezávisle na náhradách škod stanovených v člancích 23, 24 a 25 požadovat náhrada dalších prokázaných škod až do částky udaného zájmu na dodání.*

Čl. 24 a čl. 26 CMR

Čl. 24 a čl. 26 slouží různým účelům. Čl. 24 slouží jen pro případy náhrady škody na zásilce, když tzv. hmotnostní limit dle čl. 23 odst. 3 CMR není postačující. Základ nároku ale nebude dotčen. Čl. 26 činí opatření pro případ prodlení s dodáním v případě, kdy byl sjednán časový limit doručení. Dále dle něj mohou být uplatněny i jiné nároky ze škod na zásilce nežli jen na zásilce samotné.

Předpoklady uplatnění:

- Dohoda udání dále uvedené částky a o příplatku
- Udání ceny zásilky, popř. částky zvláštního zájmu na dodání v NL CMR
- Příplatek k přepravnému

Čl. 29 CMR – úmyslné a lehkomyšlné jednání dopravce

Doprovce se nemůže odvolávat na ustanovení této kapitoly, která vylučují nebo omezují jeho odpovědnost anebo přenášejí důkazní břemeno, byla-li škoda způsobena úmyslně nebo takovým jeho zaviněním, které se podle práva soudu, u něhož se právní věc projednává, považuje za rovnocenné úmyslu.

- **Německá judikatura - judikatorně vytvořená pravidla pro aplikaci čl. 29 Úmluvy CMR:**
  1. Zásadně musí nejdříve žalobce řádně vyložit *konkrétní* okolnosti zakládající aplikaci kvalifikovaného zavinění. Tedy je na osobě, která uplatňuje nárok, **vyložit a prokázat předpoklady pro odpadnutí existujících zákonných nebo smluvních omezení odpovědnosti dopravce daných ve prospěch dopravce**. Podle toho nese břemeno výkladu a důkazní břemeno o tom, že dopravce jednal úmyslně nebo způsobem stavěným na roveň úmyslu.
    - Viz např. rozsudek BGH z 10. prosince 2009, sp. zn. I ZR 154/07.

ČI. 29 CMR

---

2. Povinnost dopravce popsat okolnosti vzniku škody, tzv. povinnost rešerše. Toto **sekundární břemeno výkladu má dopravce**, když z žalobního přednesu s jistou mírou pravděpodobnosti vyplývá, že by se mohlo jednat o kvalifikované zavinění, nebo se výchozí body pro takové zavinění podávají z nesporného skutkového stavu. Obzvláště musí dopravce v takovém případě jednotlivě vyložit, jakou péči konkrétně vynaložil k zabránění vzniklé škody. Pokud tak neučiní, může být podle okolností jednotlivého případu oprávněný také závěr o kvalifikovaném zavinění. Viz rozhodnutí BGH zveřejněná v časopise TransportRecht 2011.

Čl. 29 CMR

3. V případech krádeží zásilek třetími osobami může být dána odpovědnost podle čl. 29 CMR, a to v případech, kdy dopravce nebo jím pověřená osoba nepodnikli žádná dostatečná bezpečnostní opatření, jimiž by byl znemožněn přístup třetích osob k přepravovanému zboží.

Jaká bezpečnostní opatření musí dopravce podniknout ke splnění jeho smluvních povinností, která jsou mu udělena k ochraně přepravovaného zboží před krádeží nebo loupeží, záleží na okolnostech jednotlivého případu. Povinností dopravce je podniknout veškerá opatření, kterými by bylo možno krádeži předejít, ovšem opět pouze do té míry, kterou je na něm možno spravedlivě požadovat, aniž by byl nespravedlivě znevýhodněn oproti ostatním stranám.

- Viz rozsudek BGH z 18.12.2008, sp. zn. I ZR 128/06 nebo rozsudek BGH z 24.11.2010, sp. zn. I ZR 192/08 či rozsudek BGH ze dne 13.1.2011, sp. zn. I ZR 188/08.
- Viz např. rozsudek BGH z 13.6.2012, sp. zn. I ZR 87/11.

ČI. 29 CMR

---

4. V rozhodující míře záleží na tom, jestli přijatá opatření postačují požadavkům odpovídající (odborné) péče pro prováděnou přepravu. **Čím vyšší jsou rizika spojená s přepravou zboží, tím vyšší požadavky** je třeba klást na bezpečnostní opatření, která je třeba přijmout. Roli hrají okolnosti, jako zda jde o zboží vysoké hodnoty nebo zboží snadno zpeněžitelné a tedy silněji ohrožené krádeží, ale například i to, zda tato obzvláštní hrozba krádeže byla dopravci známa. Oproti českým soudům přihlíží tedy německá judikatura například i k okolnosti, zda je zboží lehce zhodnotitelné a tím obzvláště ohrožené krádeží, jakou má hodnotu, jestli dopravci musela být známa tato obzvláštní hrozba (krádeže) a jaké byly konkrétní možnosti přerušení jízdy za účelem dodržení předepsaných přestávek v dobách řízení.

- Viz např. rozsudek BGH z 01.07.2010, sp. zn. I ZR 176/08.

Čl. 29 CMR

5. Pro naplnění čl. 29 Úmluvy CMR (po účinnosti reformy dopravního práva od 01.07.1998) v případě aplikovatelnosti německého práva pro zavinění, které vede k prolomení hranic odpovědnosti podle Úmluvy CMR, není nutný pouze úmysl. Pokud není dán úmysl, **postačuje lehkovážnost**, k níž musí přistoupit také vědomost, že s pravděpodobností může vzniknout škoda. Pro danou lehkovážnost je předpokládáno obzvláště hrubé porušení povinnosti, při němž dopravce nebo jím pověřené osoby jednají hrubým způsobem proti bezpečnostním zájmům smluvního partnera.

– Viz např. rozsudek BGH z 20.01.2005, sp. zn. I ZR 95/01 nebo z 06.06.2007, sp. zn. I ZR 121/04.

6. Pokud **odesílatel neupozorní dostatečně a včas u zásilky, jejíž hodnota překračuje limity podle čl. 23 Úmluvy CMR dopravce na vysokou hodnotu** zásilky nebo alespoň na druh zásilky tak, aby z něj bylo možné jasně dovozovat vysokou hodnotu, popř. také jinak na zvýšené nebezpečí škody, může toto, podle okolností případu, vést buď k závěru, že vůbec není dáno kvalifikované zavinění dopravce, nebo sice že toto obecně dáno je, avšak v jeho rámci se náhrada škody poměrně rozdělí mezi dopravce a odesílatele, podle míry jejich spoluzavinění.

ČI. 29 CMR

---

7. V případech, kdy dopravce v přepravních podmínkách stanoví hodnotu zásilky, při jejímž překročení je tato vyloučena z přepravy a odesílatel takovou zásilku k přepravě předá, aniž by na její hodnotu jasně upozornil, může toto, podle okolností případu, vést buď k úplnému vyloučení odpovědnosti dopravce za škodu, minimálně však k vyloučení jeho kvalifikovaného zavinění. A to dokonce i tehdy, když dopravce nesplní svou sekundární povinnost řešerší.

Jednotlivá rozhodnutí – příklady s přihlédnutím k možnosti odvrácení aplikace čl. 29 CMR v rámci německé judikatury

Rozsudek BGH sp. zn. I ZR 176/08:

- *Doprovci nemůže být přičítáno jako hrubé organizační zavinění, že přeprava byla prováděna plachtovým a nikoliv skříňovým vozidlem bez odpovídajícího požadavku objednatele přepravy. Pro žalovanou tudíž neexistovala žádná obecná povinnost přijmout takové bezpečnostní opatření. A to i přesto, že v objednávce sice byla učiněna poznámka, že zboží je ohroženo krádeží, jeho hodnota nebo druh již však uvedena nebyla. BGH tak rozhodl, že žalovaný dopravce odpovídá za vzniklou škodu pouze v rámci tzv. limitace náhrady škody podle Úmluvy CMR a nikoliv za kvalifikované zavinění podle čl. 29.*

Rozhodnutí BGH ze 13.08.2009, sp. zn. I ZR 3/07 nebo BGH z 13.06.2012, sp. zn. I ZR 87/11:

- *Je třeba vycházet z toho, že odesílatel způsobil jednu z kauzálních příčin škody, když včas a řádně nesplnil svou povinnost informovat dopravce o neobvykle vysoké hodnotě přepravovaného zboží a s tím spojeným rizikem škody. Námitka spoluodpovědnosti může být odmítnuta jen v případě, že dopravce i přes upozornění na neobvyklou hodnotu zboží nepřijme žádná zvláštní opatření.*

Jednotlivá rozhodnutí – příklady s přihlédnutím k možnosti odvrácení aplikace čl. 29 CMR v rámci německé judikatury

Rozsudek BGH z 06.06.2007, sp. zn. I ZR 121/04 (a i jiná)

- *Lze dokonce dospět k závěru o úplném vyloučení odpovědnosti dopravce za kvalifikované zavinění podle čl. 29, když nemohl mít a neměl vůbec žádnou znalost o vysoké hodnotě zboží a ani o jeho druhu (v tomto případě základové desky počítačů).*

■

Rozsudek BGH z 13.06.2012 sp. zn. I ZR 87/11

- *Klíčovým pro posouzení je i moment, kdy musí být taková informace o neobvykle vysoké hodnotě zboží dopravci poskytnuta. Má se tak stát v takovém okamžiku, aby při normálním běhu jeho obchodu mohl dopravce učinit rozhodnutí, jestli vzhledem k hodnotě zboží vůbec přepravu provede, případně aby mohl přijmout nutná zvláštní bezpečnostní opatření. Za takový moment pak jistě nelze považovat moment převzetí zboží řidičem, kdy už je v podstatě přeprava započata. I v tomto případě shledal soud spoluzavinění odesílatele a tím pouze poměrnou odpovědnost dopravce za škodu.*

Jednotlivá rozhodnutí – příklady s přihlédnutím k možnosti odvrácení aplikace čl. 29 CMR v rámci německé judikatury

Rozsudek BGH ze dne 30.03.2003, sp. zn. I ZR 57/03

- *Odesílatel tím, že rezignuje na další zpoplatněné ochranné postupy, vědomě podstupuje riziko ztráty, které je mu částečně přičitatelné.*
  - V daném případě pověřil odesílatel žalovaného dopravce postupně několika (celkem 13) přepravami zásilek, kdy téměř u každé došlo k její ztrátě. V rámci sporu pak žalovaný dopravce mj. ke své obraně namítal, že kromě odesílatelem zvoleného (nejlevnějšího) způsobu přepravy mu vždy nabízel i jiné bezpečnější možnosti přepravy. Odesílatel však nikdy těchto jiných možností nevyužil. Soud pak konstatoval, že spoluzavinění odesílatele předpokládá, že byla zanedbána taková péče, které dbá řádný a rozumný člověk k zabránění vlastní škody. Rozumný a hospodářsky uvažující odesílatel by při hodnotě přepravovaného zboží, které překračuje limity odpovědnosti dopravce podle Úmluvy CMR, požadoval a využil ve vlastním zájmu další ochranná opatření. Nabízí-li dopravce další ochranná opatření, které odesílatel nevyužije, nelze přenášet z toho se podávající riziko celé na dopravce, i pokud tento nese kvalifikované zavinění. To platí, i když jsou další ochranná opatření nabízena jen proti úhradě další odměny.

Jednotlivá rozhodnutí – příklady s přihlédnutím k možnosti odvrácení aplikace čl. 29 CMR v rámci německé judikatury

- Zohlednění spoluodpovědnosti odesílatele se zakládá na zavinění odesílatele proti sobě samotnému. Odesílatel se může dostat do výrazného vlastního rozporu, když ví o bezpečnější alternativě přepravy, tuto ale kvůli vyšším nákladům nevyužije a z tohoto důvodu vzniklou škodu současně požaduje v plné výši. Kauzalita spoluzavinění by nebyla aplikovatelná jen tehdy, pokud by měl škůdce přinejmenším stejné možnosti dozvědět se o hodnotě zásilky jako poškozený. BGH pak ve znovu otevřeném odvolacím řízení uložil odvolacímu soudu přezkoumat, zda pokud přepravní doklady udávali celní hodnotu zásilky, měl žalovaný tímto dostatečnou možnost zjistit hodnotu zásilky.
  - Rozsudek BGH z 05.06.2003, sp. zn. I ZR 234/00.
  - Rozsudek BGH z 19.01.2006, sp. zn. I ZR 80/03.

Judikatura česká – jednotlivá rozhodnutí

Rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 28.01.2015, sp. zn. 23 Cdo 62/2013 zejména přináší jasnou **definici zavinění, které má na mysli čl. 29 Úmluvy CMR**. V tom to směru dovozuje, že za zavinění rovnocenné úmyslu podle práva České republiky je pro účely ustanovení článku 29 odst. 1 a článku 32 odst. 1 Úmluvy CMR třeba považovat hrubou nedbalost, jakožto nedbalost nejvyšší intenzity, blížící se zavinění úmyslnému.

- V daném případě došlo ke krádeži zásilky, jejíž hodnota přesahovala limity dle čl. 23 CMR, v době, kdy bylo vozidlo se zásilkou odstaveno na zabezpečeném parkovišti. Žalovaný v rámci své obrany mimo jiné namítal, že sama objednávka obsahovala pouze obecné místo plnění – Roudnice nad Labem a telefonní kontakt na blíže neurčenou osobu. Řidič žalované se na toto číslo nedovolal a nemohl ve stanovený den řádně pokračovat v jízdě, neboť mu v tom bránily překážky stanovené Evropskou dohodou o práci osádek vozidel v mezinárodní silniční dopravě, která mimo jiné určuje přestávky na odpočinek při prováděné přepravě. Uvedené chování řidiče žalované tak nemůže dle názoru soudu svědčit o jeho úmyslu způsobit škodu na zásilce.

Judikatura česká – jednotlivá rozhodnutí

- Současně je zřejmé, že rozsudek předchozího soudu, jak uvedl dovolací soud, postrádá znak spravedlivého posouzení celé věci, neboť soudy nezohlednily zcela zjevné spoluzavinění žalobce při částečné ztrátě zásilky. Co se týče aplikace čl. 29 CMR, dovolací soud konstatoval, že odvolací soud v dané věci uvedl, že **žalovaná ponechala vozidlo tři dny bez dozoru, avšak ze skutkových zjištění učiněných v tomto řízení nevyplývá, zda bylo vozidlo odstaveno v režimu hlídaného stání nebo pouhého placeného stání (fakt, že ani v jednom z těchto režimů dotčeného parkoviště neodpovídal jeho provozovatel za škodu na nákladu, ještě nemusí znamenat, že opatření na parkovišti v rámci hlídaného stání výrazně nesnižují riziko škody na nákladu a nemohou vyloučit vyšší stupeň zavinění žalované, než je prostá nedbalost), případně, zda a jakým způsobem bylo parkoviště zabezpečeno.** Tyto skutečnosti přitom mohou mít na závěr o zavinění dopravce ve smyslu čl. 29 odst. 1 Úmluvy CMR zásadní vliv.

Judikatura česká – jednotlivá rozhodnutí

Rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 17.12.2014, sp. zn. 23 Cdo 2702/2012, uveřejněný pod č. 59/2015 Sbírkou soudních rozhodnutí a stanovisek. Toto rozhodnutí opět hodnotilo zavinění rovnocenné úmyslu podle ustanovení článku 29 odst. 1 a článku 32 odst. 1 Úmluvy CMR, za které je dle práva České republiky třeba považovat hrubou nedbalost. **Hrubá nedbalost** byla v tomto případě **vyložena** jako nedbalost nejvyšší intenzity, jež svědčí o lehkomyšlném přístupu škůdce k plnění svých povinností, kdy je zanedbán požadavek náležité opatrnosti takovým způsobem, že to svědčí o zřejmé bezohlednosti škůdce k zájmům jiných osob.

Žalovaná v daném případě realizovala pro žalobkyni mezinárodní přepravu zboží z Německa do České republiky, přičemž v průběhu přepravy bylo z kamionu zaparkovaného na odpočívadle u čerpací stanice odcizeno 65 ks přepravovaných notebooků v hodnotě 624,41 EUR za kus. Žalobkyně vnesla v objednávce přepravy požadavek, aby návěs nebyl odstavován na nehlídaných parkovištích. Obecné bezpečnostní podmínky žalobkyně potom uváděly, že parkoviště mohou být používána pouze v případě, že jsou opravdu bezpečná, oplocená, dostatečně osvětlená a celodenně hlídána (bod 3), že vozy smějí zůstat bez dozoru pouze v zajištěném areálu (bod 8) a že při zanedbání uvedených požadavků může být dopravce zodpovědný z hrubé nedbalosti. Soud pak ze samotné skutečnosti, že **žalovaná odstavila vozidlo na nehlídaném parkovišti**, shledal bez toho, aby z rozsudku bylo možno seznat, že by se jinak podrobně zabýval všemi okolnosti případu, kvalifikované zavinění dopravce dle čl. 29 CMR.

Reklamace vůči dopravci

Mezinárodní nákladní list CMR

- NENÍ náložným listem!
- je dokladem o uzavření přepravní smlouvy
- především je důkazem o provedení přepravy
- údaje v nákladním listu zakládají

Vyvratitelnou právní domněnku o existenci a obsahu přepravní smlouvy a o stavu a převzetí zásilky

- Úmluva CMR ani NOZ neupravují kdo jej vystavuje
- putuje se zásilku po celou dobu přepravy
- dopravce do něj musí činit **výhrady k zásilce** a totéž příjemce – **ihned** v případě zjevných vad (čl. 30 + čl. 8 a čl. 9 CMR) – jinak obrátí důkaz. břemene

Exemplar für Absender

1. Dopravce (jméno, adresa, země) Absender (jméno, adresa, země) DRUŽSTEVNÍ ŽIVODY DRAŽICE-STRAKONKA DRAŽICE 69 294 71 BENÁTKY NAD JIPEŘOU CZECH REPUBLIC		MEZINÁRODNÍ NÁKLADNÍ LIST č. INTERNATIONALER FRACHTBRIEF Nr. CZ Ty 1014374	
2. Příjemce (jméno, adresa, země) Empfänger (Name, Adresse, Land) TAURINO, s.p.a. Via Lombardone 314 100 40 LEINI (TO) ITALY		15. Dopravce (jméno, adresa, země) Frachtführer (Name, Adresse, Land) level ^{GG} JIŘÍ ŽABKA INTERNATIONAL TRANSPORT ČAPKOVÁ 143 339 91 KLATOVY 5 TEL.: 376 310 800 TEL.: 376 310 067 FAX: 376 322 690	
3. Místní vyhlášky (stát) Anforderungen des Staates Město / Ort: LEINI 100 40 (TO) Země / Land: ITALY		17. Další dopravce (jméno, adresa, země) Folgende Frachtführer (Name, Adresse, Land)	
4. Místní a datum vyzvednutí zboží Entscheidung über Datum und Datum Město / Ort: 314 71 LUSTENICE Země / Land: CZECH REPUBLIC		18. Výhrady a podmínky přepravy Vorbehalte und Bedingungen des Frachtführers	
5. Příjemce dotazy Empfänger Anmerkungen DL			
6. Signo a číslo Zeichen und Nr.	7. Počet kusů Anzahl der Kiste	8. Druh zboží Art der Verpackung	9. Consistent zboží Bezeichnung des Gutes
1 kuseta d 1.400 x 2.000 x 1.500 ; 1.500 kg 1 kuseta d 1.200 x 1.000 x 1.500 ; 900 kg			
10. Statistické číslo Statistische Nr.	11. Hmotnost Bruttogewicht kg	12. Objem Umfang m ³	
13. Příjemce odesílá (zašle a jiné formalitě) Anmerkungen des Absenders (Zoll- und sonstige Formalitäten)	14. Dávka Nachnahme	15. Příjemce odesílá (zašle a jiné formalitě) Anmerkungen über die Frachteinreichung	16. Zvláštní upřesnění Besondere Vereinbarungen
17. Datum Datum	18. Datum Datum	19. Datum Datum	20. Datum Datum
21. Vyzvedeno v / Ausgeliefert in DRŽICE		22. Získal zboží Gut empfangen 14. 2. 2014	
23. Podpis a razítko odesílatele Unterschrift und Stempel des Absenders DRŽICE Črtnutelný záznam Dražice 69, 294 71 Benátky n. Jp. IČ: 44644863 2901610		24. Podpis a razítko příjemce (Unterschrift und Stempel des Empfängers) level JIŘÍ ŽABKA INTERNATIONAL TRANSPORT ČAPKOVÁ 143 339 91 KLATOVY 5 TEL.: 376 310 800 TEL.: 376 310 067 FAX: 376 322 690	
25. Uložení zábilky Umschlag	26. Uložení zábilky Umschlag	27. Číslo OSW	28. Číslo OSW
29. Hranční přechody	30. Věcné převodní doklady	31. Přílohy	

CMR

TYPOS 7100975

Reklamace vůči dopravci, promlčení

- **Není-li** právo na náhradu škody u dopravce **uplatněno do šesti měsíců** ode dne převzetí zásilky, anebo nebyla-li zásilka převzata, do šesti měsíců ode dne, kdy měla být doručena, **soud je nepřizná**, namítne-li dopravce, že právo bylo uplatněno opožděně. (§2569 ObčZ)
- U přeprav podléhajících CMR převzal-li příjemce zásilku, aniž spolu s dopravcem zjistil náležitě její stav nebo **ohlásil dopravci výhrady** s uvedením všeobecných údajů o povaze ztráty nebo poškození **nejpozději při převzetí zásilky**, jde-li o ztráty nebo poškození zjevně znatelné, a **nejpozději do 7 dnů** ode dne vydání zásilky, nepočítaje v to neděle a uznané svátky, jde-li o ztráty nebo poškození zjevně neznatelné, má se za to, pokud se neprokáže opak, že obdržel zásilku ve stavu uvedeném v nákladním listě.
- U přeprav podléhajících CMR byl-li **stav zásilky náležitě zjištěn příjemcem a dopravcem**, je proti výsledku takového zjištění přípustný důkaz jen tehdy, jde-li o ztráty nebo poškození zjevně neznatelné a poslal-li příjemce písemné výhrady dopravci do 7 dnů po tomto zjištění, nepočítaje v to neděle a uznané svátky.
- U přeprav podléhajících CMR se nároky z přeprav promlčují za **jeden rok**. V případě úmyslu nebo takového zavinění, které se podle práva soudu, u něhož se právní věc projednává, považuje za rovnocenné úmyslu, je promlčecí doba **tříletá**.
- U vnitrostátních přeprav v ČR a nároků z nich je promlčecí lhůta zásadně **tříletá**

Osoba oprávněná k náhradě – odesílatel nebo příjemce?

Odesílatel – do jakého okamžiku? **Příjemce** – smlouva ve prospěch třetího.

- rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 20.04.2010, sp. zn. 32 Cdo 1658/2009:
  - „*Předpoklady odpovědnosti dopravce za škodu na přepravované zásilce podle Úmluvy o přepravní smlouvě v mezinárodní silniční nákladní dopravě (CMR), uveřejněné pod č. 11/1975 Sb., nelze doplňovat či omezovat použitím právní úpravy národního práva. **Odpovědnost dopravce za škodu na přepravované zásilce nepodmiňuje tato Úmluva vznikem újmy na straně oprávněného (odesílatele nebo příjemce zásilky).***“
  - U vnitrostátní přepravy **dle ObčZ příjemce** zásilky určený ve smlouvě nabývá práva ze smlouvy, **požádá-li o vydání zásilky po jejím dojití do místa určení, popřípadě po uplynutí doby**, kdy zásilka měla do místa určení dojít. Tím okamžikem přechází na příjemce i právo na náhradu škody na zásilce. (§2561 NOZ.)
  - **Dle CMR** speciální úprava před ObčZ - Čl.13: **Jakmile dojde zásilka na místo určené k jejímu vydání**, má příjemce právo žádat od dopravce, aby mu proti potvrzení vydal druhé vyhotovení nákladního listu a zásilku. Je-li zjištěna ztráta zásilky nebo nedojde-li zásilka ve lhůtě uvedené v článku 19, je **příjemce oprávněn vlastním jménem uplatňovat proti dopravci** nároky z přepravní smlouvy. Příjemce, který uplatňuje práva příslušející mu podle odstavce 1 tohoto článku, je povinen zaplatit částku uvedenou v nákladním listě. Nedojde-li v tomto směru k dohodě, není dopravce povinen vydat zásilku, ledaže by mu příjemce poskytl záruku. *Česká judikatura i NS ČR nesprávně nerespektuje specialitu CMR.*

Osoba oprávněná k náhradě – příjemce (?)

- Krajský soud v Hradci Králové, pobočka v Pardubicích, pravomocné rozhodnutí ze dne 3. 4. 2003, sp. zn. 23 Co 344/2002.

Dopravce žaloval odesílatele pro zaplacení přepravného za mezinárodní přepravu. Odesílatel se bránil tím, že během přepravy dopravce poškodil zásilku a z tohoto důvodu mu vznikla škoda, kterou musel zaplatit příjemci, a proto navrhl započtení této náhrady na žalované přepravné.

Okresní soud věc posoudil podle českého práva a uzavřel, že dopravce má právo na zaplacení přepravného, námitku započtení neshledal důvodnou, neboť odesílatel nebyl aktivně legitimován k uplatnění nároku na náhradu škody. Pokud je totiž v přepravní smlouvě uveden příjemce zásilky, stává se okamžikem, kdy požádá o vydání zásilky po jejím dojetí do místa určení, oprávněným k uplatnění nároků na náhradu škody na zasilce.

Osoba oprávněná k náhradě – příjemce (?)

- Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 30.01.2013, sp. zn. 23 Cdo 888/2011:

Úmluva CMR nestanovuje jednoznačně oprávnění (aktivní legitimaci) k uplatnění nároku na náhradu škody v případě ztráty přepravované zásilky.

Za této situace je v posuzované věci proto nutno v otázkách Úmluvou CMR neupravených vyjít ve smyslu § 756 obch. zák. z vlastní národní úpravy smlouvy o přepravě věci obsažené v ustanovení § 610 a násl. obch. zák. (nyní § 2555 a násl. OZ) , a to konkrétně z ustanovení § 619 obch. zák. (nyní § 2561 OZ).

Podle § 619 obch. zák. nabývá příjemce zásilky práva z přepravní smlouvy, pokud požádá o vydání zásilky po jejím dojití do místa určení nebo po uplynutí lhůty, kdy tam měla dojít, je-li ve smlouvě jako příjemce zásilky určen. Tímto okamžikem přecházejí na příjemce i nároky týkající se škody na zásilce.

Jestliže tedy odvolací soud dospěl za této situace k závěru, že žalobce není ve sporu aktivně legitimován vzhledem k přechodu nároků na náhradu škody na zásilce na příjemce zásilky ve smyslu § 619 obch. zák., je toto právní posouzení správné a dovolací důvod nesprávného právního posouzení nebyl uplatněn důvodně.

Osoba oprávněná k náhradě škody – odesílatel i příjemce

- Naopak odborná literatura a zahraniční judikatura v této souvislosti hovoří o tzv. duplicitní aktivní legitimaci, na základě které mohou být nároky na náhradu k uplatnění nároků na náhradu škody není spojeno s oprávněním nakládat se zásilkou, ať už ze strany odesílatele, či příjemce.

Postupní dopravci

Čl. 34 CMR

Je-li na základě jediné přepravní smlouvy prováděna přeprava postupně několika silničními dopravci, přejímá každý z nich odpovědnost za provedení celé přepravy; druhý a každý další dopravce se stávají převzetím zásilky a nákladního listu smluvní stranou za podmínek stanovených nákladním listem.

Čl. 36 CMR

Nároky z odpovědnosti za ztrátu zásilky, za její poškození nebo za překročení dodací lhůty mohou být, kromě případů vzájemné žaloby nebo námitek ve sporu o nároky uplatněné na podkladě téže přepravní smlouvy, uplatněny žalobou jen proti prvnímu dopravci, poslednímu dopravci nebo proti dopravci, který prováděl tu část přepravy, během níž došlo k události, která je příčinou ztráty zásilky, jejího poškození nebo překročení dodací lhůty; žaloba může být současně podána i proti několika z těchto dopravců.

Postupní dopravci

Čl. 39 CMR, odst. 1 a 4

1. Dopravce, proti kterému je uplatňován postih uvedený v člancích 37 a 38, nemá právo popírat oprávněnost platby uskutečněné dopravcem uplatňujícím postih, byla-li náhrada škody stanovena rozhodnutím soudu a on sám byl o řízení řádně vyrozuměn a měl možnost se ho zúčastnit.

4. Ustanovení článku 32 platí i pro postih mezi dopravci. Promlčecí doba však počíná běžet dnem nabytí právní moci konečného soudního rozhodnutí, kterým byla stanovena výše náhrady škody podle ustanovení této Úmluvy, a není-li takové rozhodnutí, dnem skutečného zaplacení náhrady.

Postupní dopravci – česká judikatura

Rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 26.3.2009, sp.zn. 23 Cdo 4039/2008

- V daném případě je základní právní otázkou výklad Úmluvy CMR, pokud jde o charakter přepravy, na níž se podílí více dopravců. V tomto případě jsou možné dva přístupy: přeprava prováděná postupně několika dopravci, kdy Úmluva CMR stanoví, že přeprava je prováděna na základě jediné přepravní smlouvy tak, že si přepravovaný náklad dopravci postupně předávají a každý z nich přejímá odpovědnost za provedení celé přepravy. Druhý a další dopravce se převzetím zásilky a nákladního listu stávají smluvní stranou původní přepravní smlouvy za podmínek stanovených v nákladním listě. Od tohoto postupu je nutno odlišit případy, kdy dopravce sám přepravu neprovádí, ale pověří jejím provedením jiného dopravce, který příslušný přepravní výkon fakticky realizuje. V těchto případech dochází zpravidla ke sjednávání dalších přepravních smluv, kdy účastníkům přísluší postihové nároky podle čl. 30 a násl. Úmluvy CMR.
- V projednávaném případě nelze podle názoru Nejvyššího soudu dovodit, zda byl splněn předpoklad požadovaný čl. 34 Úmluvy CMR, že totiž byla přeprava prováděna postupně několika silničními dopravci na základě jediné smlouvy. Soudy obou stupňů zjistily, že fakticky přepravu realizoval jen žalovaný.

Postupní dopravci – zahraniční judikatura

Rozhodnutí holandského Oberste Gerichtshof z 11.9.2015 ve věci Veldhuizen ./ Beurskens

Smyslem Čl. 36 – 39 CMR je posílit regresní možnosti vlastníků zásilek a dopravců uplatňujících regres. Toto je důvodem proč čl. 34 CMR vykládat tak, že toto ustanovení zohledňuje i případ, kdy hlavní dopravce a případní další poddopravci přepravu fakticky neprovádějí. Široký výklad čl. 34 CMR odpovídá lépe posílení pozice vlastníka zásilky a dopravců uplatňujících regres.

V Holandsku je pak za široký výklad čl. 34 an. CMR považován výklad, použití kap. VI. CMR je možné i pro dopravce, kteří fakticky přepravu neprovádí. Toto je však třeba odlišit od tzv. příliš širokého výkladu, který do použití kap. VI. CMR zahrnuje veškeré dopravce a poddopravce v řetězci.

Postupní dopravci – zahraniční judikatura

- V daném případě se jednalo o situaci, kdy odesílatel HP pověřil TOF provedením silniční přepravy počítačových komponentů z Holandska do Německa. TOF dále pověřil dopravce Beurskens a ten dále Veldhuizen, který přepravu provedl. Během parkování kamionu o víkendu pak byla část nákladu ukradena.
- TOF zažaloval u německého soudu Langericht Hanau Beurskens. Německý soud odsoudil Beurskens k náhradě škody v plném rozsahu dle čl. 29 CMR. Odvolací soud v Německu Oberlandesgericht Frankfurt am Main toto rozhodnutí potvrdil.
- Beurskens zažaloval Veldhuizen u soudu v Utrechtu a požadoval plné odškodnění vzniklých škod. Poukazoval na to, že Veldhuizen je postupným dopravcem dle čl. 34 an. CMR a musí tedy nahradit veškeré škody dle čl. 37 CMR. Dále tvrdil, že dle čl. 39 odst. 1 CMR není Veldhuizen oprávněn popírat oprávněnost platby ze strany Beurskens na TOF, protože výše škody již byla stanovena soudním rozhodnutím. Veldhuizen byl přitom řádně informován o soudním řízení v Německu.
- Soud v Utrechtu rozhodl, že Veldhuizen skutečně je považován za postupného dopravce a tedy zaplatí částku placenou ze strany Beurskens na TOF. Toto rozhodnutí pak bylo potvrzeno i Soudním dvorem v Amsterdamu a následně Oberste Gerichtshof.

Závěr a poděkování

- DOTAZY?

Děkuji za pozornost a přeji co nejméně škodných událostí z přeprav!

Vaše kontaktní osoba

JUDr. Alice Kubová - Bártková
Advokát
Senior Associate

Rödl & Partner

Platněšská 2

110 00 Praha 1

Telefon +420 236

Telefax +420 236 163 799

„Celek se skládá z jednotlivců“ – u Castellers, i v naší společnosti.

Lidské věže symbolizují jedinečným způsobem firemní kulturu společnosti Rödl & Partner. Ztělesňují naši filozofii soudržnosti, rovnováhy, odvahy a týmového ducha. Jsou paralelou růstu vlastní silou, který Rödl & Partner promítl do dnešní podoby. Heslem všech Castellers, jež je i vyjádřením jejich základních životních hodnot, je „Força, Equilibri, Valor i Seny“ (síla, stabilita, odvaha a rozum). Toto heslo charakterizuje i nás. To bylo i jedním z důvodů, proč společnost Rödl & Partner v květnu 2011 navázala spolupráci s Castellers de Barcelona, reprezentanty dlouholeté tradice stavby lidských věží.